

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น
ศึกษาณพากรณี เทศบาลตำบลวังหิน ตำบล ๑๓ จังหวัดลำพูน

ชื่อนักเรียน ชัยเชษฐ์ศักดิ์

ดารา นีทเน็ทเป็นต้นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พุทธศักราช 2550

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา

ช่อนกลิ่น วิษัยนต์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2550

B 9063

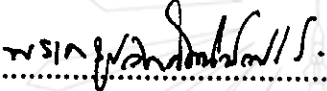
**PEOPLE'S POLITICAL PARTICIPATION IN LOCAL GOVERNMENT
: A CASE STUDY OF TAMBON WANGDIN, MUNICIPALITY,
AMPHOE LEE, LAMPHUN PROVINCE**

SONKLIN WICHEYAN

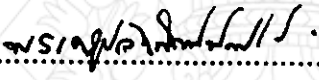
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2550 (2007)**

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน
ชื่อนักศึกษา : ช่อนกลิ่น วิเศษนต์
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

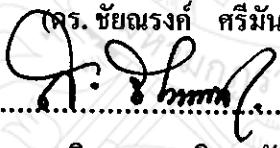

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

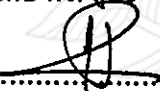
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รศ. ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. ชัยณรงค์ ศรีมันตะ)

..... กรรมการ
(ผศ.พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก)

..... กรรมการ
(ผศ. เจียน วันทนียตระกูล)

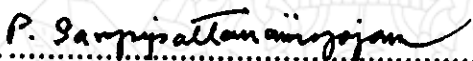
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

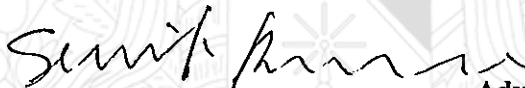
Thematic Title : People's Political Participation in Local Government : A Case Study of Tambon Wang Din Municipality, Amphoe Lee, Lamphun Province,
Student's Name : Sonklin Wichayan
Department : Government
Advisor : Assoc. Prof. Dr.Suvit Rungvisai
Co-Advisor : Dr.Chainarong Srimanta

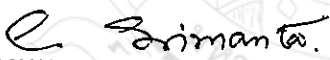
Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

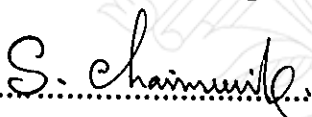

..... Dean of Graduate School
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

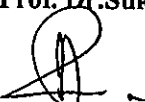
Thematic Committee

..... Chairman
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

..... Advisor
(Assoc. Prof. Dr.Suvit Rungvisai)

..... Co-Advisor
(Dr.Chainarong Srimanta)

..... Member
(Asst. Emeritus Prof. Dr.Sukit Chaimusik)

..... Member
(Asst. Prof. Khiean Wanthaneeyatrakool)

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอฉวาง จังหวัดลำพูน
ชื่อนักศึกษา	: ช่อนกถิน วิษัยนัค
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ
ปีการศึกษา	: 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอฉวาง จังหวัดลำพูน เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังดิน ที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล และสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 341 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารเกี่ยวกับการมีสิทธิเลือกตั้ง โดยติดตามข่าวสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่น จากสื่อมวลชน วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ในการเลือกตั้งและชักชวนผู้อื่นที่มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง, มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล โดยการสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงานเพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาลด้านการศึกษาเช่น การให้ทุนการศึกษาการเลี้ยงอาหารกลางวันเด็กนักเรียน และมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนต่อเทศบาล โดยการเขียนจดหมายให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดตลอดจนถึงการร้องเรียนและเสนอแนะการแก้ปัญหาท้องถิ่น

Thematic Title : **Pople's Political Participation in Local Government :**
A Case Study of Tambon Wang Din, Municipality,
Amphoe Lee, Lamphun Province

Student's Name : **Sonklin Wiceyan**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai**

Co-Advisor : **Dr. Chainarong Srimanta**

Academic Year : **B.E. 2549 (2006)**

ABSTRACT

This research work is conducted to study people's political participation in local government of Tambon Wang Din Municipality, Amphoe Lee, Lamphun Province, and to study problems and solutions in people's political participation in local government. The sampling units for this study are the residents of Tambon Wang Din Municipality, who have electoral rights to elect the Tambon Municipality's chairman and Municipality Council's members, totaling 341. The data are analyzed in order to find out frequency, percentage and mean.

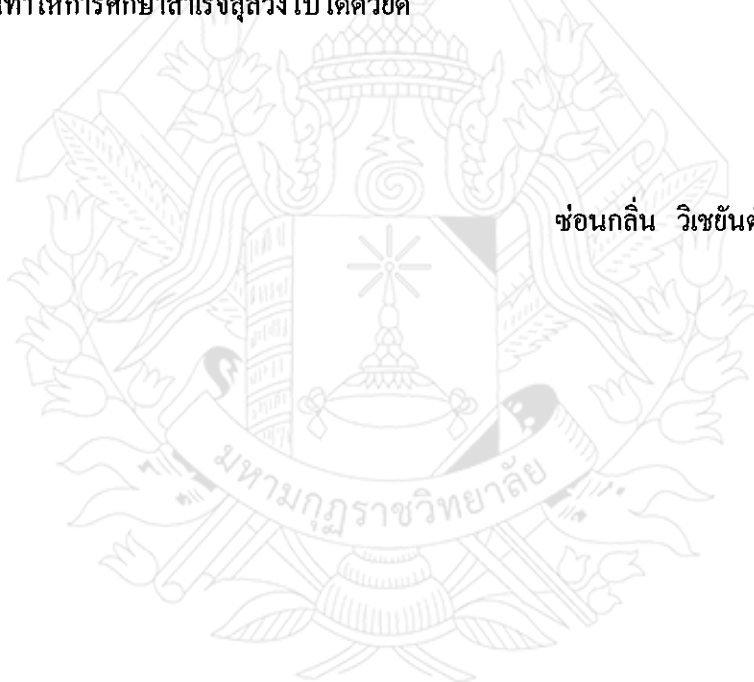
The study results show that the sampling units have political participation in local administrators election through following local political news from mass media, radios, newspapers, and televisions and persuading electorates to cast their votes, in cooperation with municipality by the support of funding, material supply, equipment and labor in order to help municipality's educational activities such as giving scholarships and midday meals to students, and in monitoring and overseeing justice in operations when encountering the personnel misusing their power through writing to them to explain, including submitting complaints and suggestions about local problem solution.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอเสี จังหวัดลำพูน ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความเมตตาอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ อาจารย์พระปลัดบุญธรรม บุญธรรมโม อาจารย์พระครูปลัดจิตติชัย จิตติชโย และ ผศ.เขียน วันทนียตระกูล ที่ได้เมตตา สละเวลา อันมีค่าให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางตลอด อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ทำวิจัยเป็นอย่างมาก ในการเขียนสารนิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณ นายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลวังดิน ปลัดเทศบาลเทศบาลตำบลวังดิน ที่ได้กรุณาอนุญาตให้แจกแบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ให้แสงสว่างทางปัญญาแก่ผู้วิจัย จนทำให้สารนิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ครอบครัวและเพื่อน ๆ ทุกท่านที่ได้ส่งเสริมการศึกษา และให้กำลังใจ มาโดยตลอด จนทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ช่อนกลิ่น วิเชษฐ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	6
2.2 การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย	9
2.3 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล	10
2.4 การปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลวังดิน	14
2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	17
2.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	25
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38

	จ
3.3 การสร้างเครื่องมือ	39
3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	39
3.5 การเก็บและรวบรวมข้อมูล	39
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	39
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
4.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองเทศบาลตำบลวังดิน	43
4.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ	49
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
5.1 สรุปการวิจัยผลการวิจัย	52
5.2 อภิปรายผล	54
5.3 ข้อเสนอแนะ	56
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	61
ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษาและตรวจสอบเครื่องมือ	61
ข. หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	62
ค. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	63
ง. ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	69
ประวัติผู้วิจัย	70

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	40
ตารางที่ 2	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	41
ตารางที่ 3	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา	41
ตารางที่ 4	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	42
ตารางที่ 5	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	42
ตารางที่ 6	คะแนนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการเลือกตัวแทน เข้ามาทำการบริหาร	43
ตารางที่ 7	คะแนนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการให้ความ ร่วมมือกับเทศบาล	45
ตารางที่ 8	คะแนนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการติดตาม ดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน	47
ตารางที่ 9	แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำการบริหาร	49
ตารางที่ 10	แสดงข้อเสนอแนะด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล	50
ตารางที่ 11	แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน	51

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงโครงสร้างเทศบาลตำบลวังคีน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

หน้า

17

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่จะมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจที่สำคัญ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อยู่บนพื้นฐานของการยินยอมของประชาชนผู้ถูกปกครอง ดังนั้นการปกครองในระบบประชาธิปไตยจึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การที่ระบอบประชาธิปไตยมีรากฐานความคิดอยู่มีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการปกครอง โดยที่การตัดสินใจเหล่านั้นจะต้องส่งเสริมเสรีภาพ ความเสมอภาค และความยุติธรรม สำหรับประชาชนส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้รากฐานความคิดที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตย อยู่บนรากฐานคคิขของมนุษย์ (Human nature) ที่ถือว่ามนุษย์เกิดมามีเหตุมีผลเพียงพอที่จะใช้สิทธิทางการเมืองของคนเพื่อจุดมุ่งหมายในการเสริมคุณค่าการดำรงชีวิตที่ดีของมนุษย์ในสังคม

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน ซึ่งรัฐมีหน้าที่จะต้องให้การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ วิธีส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตัวเองดังกล่าว ส่วนหนึ่ง กระทำด้วยการกระจายอำนาจ (Decentralization) ให้กับท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นผู้จัดดำเนินการปกครองตนเองโดยหลักของการกระจายอำนาจแล้วรัฐบาลจะต้องจัดให้มีองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีอิสระพอสมควรในการดำเนินการเกี่ยวกับท้องถิ่นตนเองทั้งทางด้านการเมือง (Police) การบริหาร (Administration)¹

เทศบาลเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่สำคัญที่สุด ทั้งนี้ นอกจากเทศบาลจะเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีมาแต่เริ่มแรกแล้วยังเป็นองค์การบริหารที่ครอบคลุมอาณาเขตที่เป็นเมือง(Urban) ส่วนใหญ่ของประเทศไว้ด้วย และอาจพิจารณาได้ว่า รัฐบาลนับอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญแก่องค์การนี้มากขึ้นเป็นพิเศษด้วย ทั้งนี้โดยมุ่งหวังที่จะให้้องค์การนี้มีอิสระ (Autonomy)พอสมควรที่จะดำเนินการปกครองตนเอง (Self-Government) ทั้งในแง่การเมือง

¹แสวง รัตนมงคลมาส, “พฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2510 : ศึกษากรณี เทศบาลเมืองขอนแก่น และมหาสารคาม”, รายงานการวิจัย, (สาขาพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2516, หน้า 2-3.

ท้องถิ่น (Local Police) และการบริหารท้องถิ่น (Local Administration) นอกจากนั้นยังได้มีการกล่าวกันพอสมควรว่า เจตนาของการให้มีการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลนี้ มิได้เพียงพอเพื่อแบ่งภาระของรัฐบาลกลางเท่านั้น ยังมุ่งหวังที่จะให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปนี้ เป็นสถานที่ฝึกการเมืองระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบันนับเป็นเวลานานกว่า 60 ปี แต่ยังคงพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยทั่วไปดังต่อไปนี้

1. ความขัดแย้งหรือปัญหาที่เกิดขึ้นภายในเทศบาล ระหว่างคณะเทศมนตรีกับสภา
 2. การทุจริตเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและเพื่อหุ้มู่คณะของตนเองหรือเข้ามาเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจการค้าของสมาชิกเทศบาลเอง
 3. การไม่ประพฤติดินให้อยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดและเป็นไปตามความคาดหวังของประชาชนที่เลือกตั้งให้เข้าปฏิบัติหน้าที่
 4. การบริหารงานของคณะเทศมนตรี ที่อยู่ภายใต้จิตสำนึกเพื่อมุ่งหวังหาคะแนนเสียงแต่ฝ่ายเดียวทำให้การดำเนินงาน หรือการตัดสินใจแก้ไขปัญหาลท้องถิ่นได้รับการละเลยเพราะเกรงจะเสียคะแนนเสียง
 5. การบริหารอยู่ภายใต้การควบคุมของทางราชการบริหารราชการส่วนกลางอย่างเหนียวแน่น
 6. ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่พร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่น เช่น ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบยังขาดความสนใจหรือยังไม่ทราบว่าเข้ามามีบทบาทหรือควบคุมอย่างไรและผู้บริหารเทศบาลเองก็ไม่ต้องการให้มีการควบคุมตรวจสอบจากประชาชนเช่นกัน
 7. คนดี คนที่มีความรู้ความสามารถยังไม่นิยมเข้ามาทำงานในองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพราะรูปแบบการปกครองท้องถิ่นยังไม่มีอิสระที่จะริเริ่มบริหารงานได้อย่างเต็มที่
- กฤษ เพิ่มทันจิตต์ กล่าวว่ เทศบาลที่ประสบผลสำเร็จทางการบริหารนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาาระบบบางประการที่สำคัญ ได้แก่
1. การมีรายได้ที่เพียงพอของเทศบาล
 2. สถานะทางด้านอำนาจอิทธิพล และบารมีของนายกเทศมนตรี
 3. มีจิตสำนึกต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของนักการเมืองท้องถิ่นที่มากและทำงานด้วยความผูกพันอย่างจริงจังและจริงใจ

4. สัมพันธภาพ ระหว่างฝ่ายการเมือง คือ สภาเทศบาล ฝ่ายบริหาร คือคณะเทศมนตรีและพนักงานเทศบาลเป็น ไปอย่างราบรื่นประสานการดำเนินงานระหว่างกันเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่น

5. พนักงานเทศบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลัดเทศบาลต้องมีความสามารถสูงมีมนุษยสัมพันธ์ดี และทำงานอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา ด้วยความมั่นใจและกล้าหาญ

6. ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกทางการเมืองสูง³

มูลเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยต้องล้มลุกคลุกคลาน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีวิถีชีวิตและความสำนึกทางการเมืองไม่สอดคล้องกับระบอบการปกครองดังกล่าวทั้งนี้เนื่องมาจากตั้งแต่ในอดีตเป็นต้นมา ประชาชนไทยมีความเกี่ยวข้องกับผูกพันอยู่กับวิถีชีวิตแบบอำนาจนิยมมาตลอด การใช้อำนาจเด็ดขาดนั้นมีมานานแล้วและมีส่วนสำคัญในการกำหนดวิถีทางการดำเนินชีวิตของคนไทยมานานแล้วและมีอิทธิพลมาถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งจากข้อเท็จจริงทั่วไปพบว่า ประชาชนแทบไม่มีส่วนร่วมในการปกครองแต่อย่างใด

ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการให้ความร่วมมือกับเทศบาล ของประชาชนในเขต เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ที่พบเห็นจากการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี และเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลรวม 2 ครั้ง การเลือกตั้งแต่ละครั้งผู้มาใช้สิทธิ คิดเป็นร้อยละ 46 และการมีส่วนร่วมของกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งที่เทศบาลดำเนินการประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับเทศบาลเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านการรักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ดังนั้น เพื่อนำไปสู่ความพร้อมในการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ผู้ศึกษามีความสนใจจะศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน เพราะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

³ กฤษ เพิ่มทันจิตต์, การแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมกับการปกครองเทศบาลไทย, รายงานผลการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : เอส แอนด์ วี การพิมพ์, 2529), หน้า 25.

2. เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังหิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ คือ ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังหิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน ที่ได้จากแบบสอบถาม การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2. ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังหิน ในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 2,832 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ เทศบาลตำบลวังหิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

1.4 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เทศบาลตำบล หมายถึง ท้องถิ่นที่มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล พระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

ความรู้สึกด้านประสิทธิภาพ หมายถึง การที่บุคคล มีความรู้สึกว่าการกระทำของตนเอง มีผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง และสามารถทำให้อำนาจทางการเมือง มีพฤติกรรมตามที่ตนปรารถนาได้ รวมทั้งความรู้สึกว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และสังคมเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ที่ตนเองสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น

การมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายถึง แบบแผนความประพฤติ ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากแนวความคิด อย่างมั่นคงและจริงจังในความคิด การยึดมั่นว่าประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเห็นความสำคัญของประชาชนทั้งหมด มีความเชื่อในสติปัญญา เหตุผลโดยเน้นเรื่องความเสมอภาคทางด้านสังคมและเศรษฐกิจด้วย

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การได้รับการถ่ายทอดข่าวสารหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอันเกี่ยวกับการเมือง

ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลตำบลวังหิน และมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังหิน

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการปกครองของประเทศที่กำหนดไว้ในระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยที่กำหนดให้มีองค์กรดำเนินการ แยกไปต่างหากจากราชการบริหารส่วนกลางตามหลักการกระจายอำนาจ โดยมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบเขตที่เหมาะสม และที่สำคัญจะต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

การเมือง หมายถึง กระบวนการ กิจกรรม และการดำเนินการเพื่อสรรหาบุคคลไปทำหน้าที่ปกครองประชาชนเพื่อเข้ามาบริหารหน้าที่หรือมีอำนาจในการปกครองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อำนาจหน้าที่นั้น ได้แก่การกำหนดนโยบายและเป้าหมายของรัฐ การตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวม การแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม การเลือกสรรทางการเมือง การประนีประนอมผลประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลได้ทำกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเมืองซึ่งมีผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจของเทศบาลและต่อกระบวนการเลือกผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ในด้านการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลวังคีน อำเภอสี จังหวัดลำพูน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา และแนวทางแก้ไข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เป็นแนวทางในการศึกษาและค้นคว้าสำหรับผู้สนใจในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลวังคิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการศึกษา ตลอดจนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.2 การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย
- 2.3 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล
- 2.4 การปกครองของเทศบาลตำบลวังคิน
- 2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.7 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยหากประเทศไทยมีการปกครองท้องถิ่นอย่างมั่นคงแล้ว ย่อมจะทำให้การปกครองในระบบการปกครองของประเทศนั้นมั่นคงด้วย เพราะการปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของท้องถิ่นเอง การปกครองท้องถิ่นจึงเปรียบเสมือนสถาบันฝึกสอนประชาธิปไตยในทางปฏิบัติให้ประชาชนมีประสบการณ์ความรู้และความเข้าใจกลไกในการบริหารของการปกครองตนเองในระดับพื้นฐาน เพื่อให้พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองในระดับชาติ

ประทาน คงฤทธิศึกษาการ กล่าวว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบอบการปกครองที่ต่อเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้ก็จะเกิดมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้ จากนิยามและความหมายที่กล่าวมา พอที่จะอธิบายถึงหลักการปกครองท้องถิ่นได้” ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองของชุมชนหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจมีลักษณะแตกต่างกันทางด้านความเจริญ จำนวนประชากร และขนาดพื้นที่

2. องค์การปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม

3. มีองค์การที่จำเป็น และมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง

4. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจจะร่วมในกิจกรรมการปกครองตนเองในท้องถิ่นทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งเป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในกลไกการปกครองในระบบประชาธิปไตยเกิดความสำนึกในความสำคัญในสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของตนเอง ตลอดจนเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อประโยชน์ส่วนรวม¹

ชูวงศ์ ฉายะบุตร อธิบายว่า “การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นระบบการเมืองในตัวของมันเอง”² กล่าวคือ กลุ่มการเมือง เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์พยายามหาโอกาสในการที่จะต่อสู้ แข่งขัน ชูชิงอำนาจในการปกครอง โดยบริหารแจกสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านผลประโยชน์ การบริหาร หรือตำแหน่งก็ตามการช่วงชิงอำนาจดังกล่าว ย่อมจะต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้งมีการกำหนดนโยบายมีการหาเสียง และเข้าไปเป็นฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ก็ต้องมีความผูกพันกับการเมืองตลอดเวลา มีความขัดแย้ง มีการแสดงความคิดเห็นที่การแสดงออกซึ่งความต้องการ หรือการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เช่น การอภิปราย วิพากษ์วิจารณ์การกระทำ การเดินขบวนประท้วงคัดค้านและอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอันได้แก่ ระบบการปกครองท้องถิ่น ข้างเคียง ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค เป็นต้น

การปกครองท้องถิ่นนับเป็นระบบการเมืองจึงจำเป็นที่ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญสำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่ต้องให้ท้องถิ่นได้มีการปกครองตนเอง ซึ่งหากประชาชนไม่ให้ความสนใจไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ระบบการปกครองท้องถิ่น นั้น ๆ ก็หาได้มีประโยชน์ในทางสิทธิทางการเมืองไม่รัฐบาลจัดทำเองจะดีกว่าดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่น สามารถแยกได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นับเป็นสิ่งสำคัญและเห็นได้ชัดที่สุดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งครอบคลุมตลอดกระบวนการเลือกตั้ง ได้แก่ การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การ

¹ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์, 2526), หน้า 8.

²ชูวงศ์ ฉายะบุตร, การปกครองท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์เศพรินทร์ ดิจ, 2539), หน้า 34.

เสนอ ตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้งการไปฟังการหาเสียง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สมัคร นโยบายพรรค การชักชวนผู้อื่นไปลงคะแนนเสียง การดูแลมิให้เกิดการทุจริตในการลงคะแนนเสียง การมีส่วนร่วมมีได้หลายรูปแบบ แต่การศึกษาเรื่องนี้มักจะให้ความสำคัญกับการออกเสียงเลือกตั้ง เพราะว่าสามารถวัดค่าออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรมนั่นเอง

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคการเมือง แม้ว่าในท้องถิ่นไทยจะมีไม่มากและเห็นได้ชัดเหมือนของประเทศอื่น แต่หากการเมืองพัฒนาไปมากการร่วมกิจกรรมพรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึง การพัฒนาสถาบันหลักในทางการเมืองการร่วมกิจกรรม พรรคการเมืองโดยตรงก็คือ การเป็นสมาชิกพรรค สนับสนุนพรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ยึดมั่นในนโยบายพรรค ร่วมทำงานให้กับพรรค เช่น ร่วมรณรงค์หาเสียง ร่วมดูแลการป้องกันการทุจริต เป็นหัวคะแนนให้พรรคการเมือง เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์ การกระทำของฝ่ายบริหารท้องถิ่นตามความเหมาะสม การอภิปราย การเขียนบทความผ่านสื่อมวลชนการปกครองท้องถิ่นอาจดำเนินการขอความเห็นจากประชาชนได้ ซึ่งเรียกว่า “การฟังเสียงประชาชน” (public hearing) โดยการขอประชมติ ซึ่งเป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงตามควรแก่โอกาส

4. การมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการจำลองการเมืองในระดับชาติ แม้ว่าในระดับท้องถิ่นจะเกิดได้ยากก็ตาม แต่นับว่าเป็นการมีส่วนร่วมอีกรูปแบบหนึ่ง คือการที่กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มที่มีความคิดเห็นคล้ายกันรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ต่อรองทางการเมือง เกิดการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น

5. การมีส่วนร่วมโดยการแสดงออกของประชาชน การแสดงออกของประชาชนนั้นมีวิธีการต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงถึงปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น เช่น การเดินขบวนประท้วง การนั่งประท้วง การอดอาหาร เป็นต้น การกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง³

การมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ ก็อาจได้แก่การรวมเป็นพลังมวลชน การติดต่อผู้มีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ การยื่นหนังสือร้องทุกข์ซึ่งเป็นการเข้าร่วมอย่างไม่เป็นทางการ การให้ความรู้ข่าวสารทางการเมือง การปกป้องสิทธิทางการเมือง เช่น เตือนให้ประชาชนเพิ่มชื่อ กรณีชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตกหล่น การสนับสนุนเข้าร่วมทางการเมืองแบบชอบธรรม ก็นับว่าเป็นการไปเข้าร่วมทางการเมืองเช่นกัน

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

2.2 การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย

หน่วยการปกครองท้องถิ่น มีบทบาทในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง นั้น หมายความว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตยด้วยปัจจัยที่ว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวชี้วัดถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปกครองท้องถิ่น ซึ่งในเรื่องของการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนนั้น อาจถูกกำหนดด้วยตัวแปรอื่น ๆ เช่น ในด้านของวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) ที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความนิ่งเฉยทางการเมือง การไปออกเสียงเลือกตั้งอาจจะเป็นเพียงสัญลักษณ์ของการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาหรือเป็นคำสั่งก็ได้ ตัวแปรอื่น ๆ ก็ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลในการกระจายอำนาจโครงสร้างรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นว่าจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าร่วมมากน้อยแค่ไหน การที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของการนิ่งเฉยทางการเมือง (Political apathy) หรือการที่ขาดความสนใจทางการเมือง ของประชาชนในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น การปกครองท้องถิ่นตามทฤษฎี และความคิดในการกระจายอำนาจทางการเมืองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาทางการเมืองในประเทศนั้น ๆ ได้

การปกครองกับการกระจายอำนาจแม้ว่าการกระจายอำนาจจะก่อให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะการปกครองท้องถิ่นก็ตาม แต่การกระจายอำนาจก็มีข้อที่พึงระมัดระวังซึ่งในบางส่วนก็เป็นผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจ และบางส่วนก็ขึ้นอยู่กับนโยบายในการกระจายอำนาจว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกระบวนการพัฒนานั้น การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากคน 3 ฝ่ายด้วยกัน คือ ราษฎร ราชการ และรัฐบาล กล่าวคิดในระดับท้องถิ่นนั้น รัฐบาลก็ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล ราชการ ก็คือ พนักงานหรือราชการประจำส่วนราษฎรก็จะได้แก่ประชาชนในเขตนั้น ทั้งสามฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วมใจกันทำให้เกิดการพัฒนา ทั้งนี้และทั้งนั้นคงจะต้องพิจารณาหรือคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการ (Need) เพื่อที่จะให้เกิดการกระทำ คือ

- การมีส่วนร่วม (Participation) ของคนที่เกี่ยวข้อง
- การแจกจ่าย (Distribution) ผลการกระทำให้เท่าเทียมกัน
- ความร่วมมือ (Integration) มีความสามัคคีช่วยกันทำงาน

การกระทำให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ (Penetration) ขอบเขตการบริหารการปกครองความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy) การทำให้เป็นไปตามกฎหมายหรือการยอมรับว่าถูกต้อง เอกลักษณ์ (Identity) หรือความเหมือนกันบางประการ

2. อุปสรรค (Obstacles) หรือปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินการตามแผนพัฒนา ควรจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์วิจัยให้เป็นที่เข้าใจอย่างแน่ชัด ถูกต้องและครบถ้วน

3. ทรัพยากร (Resources) หมายถึงสิ่งที่จะต้องใช้ในการทำงานเพื่อการพัฒนา เริ่มตั้งแต่คน คุณภาพของคน ความรู้ความสามารถ และทักษะของคน รวมทั้งทรัพยากรด้านอื่น เช่น เงินงบประมาณ ทุนวัสดุเครื่องมือ เครื่องกลไกต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำมาเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นด้วย เป็นต้น

4. ศักยภาพ (Potentialities) อันหมายถึงความสามารถหรือพลังงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นที่จะกระทำการต่าง ๆ ให้บรรลุผลในอนาคต ความต่อเนื่องและความมั่นคงทางนโยบายของฝ่ายการเมือง ทรัพยากรความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ หรือ นวัตกรรม (Innovation) ทักษะ (Skills) ทุน (Capital) ความช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical – assistance)

2.3 การปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลตำบล

การปกครองท้องถิ่นไทยเริ่มครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงเห็นตัวอย่างการปฏิบัติในประเทศมาเลเซีย ซึ่งอยู่ในการปกครองของอังกฤษได้กระจายอำนาจในการปกครองบางอย่างให้องค์กรท้องถิ่นดำเนินการได้ผลดี จึงทรงให้ตราพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ.116 เป็นการทดลองระบบสุขาภิบาล และได้เริ่มจัดตั้งสุขาภิบาลในหัวเมืองโดยจัดตั้ง สุขาภิบาลท่าลอม เมืองสมุทรสาคร เมื่อวันที่ 1 เมษายน ร.ศ. 125 (พ.ศ. 2499) มีหน้าที่หลัก 3 ประการ คือซ่อมแซมและบำรุงถนนหนทาง จุดโคมไฟให้แสงสว่างเวลาค่ำคืน จัดหาคนงานเก็บกวาดขยะมูลฝอย และได้มีพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ.127 ใช้บังคับ ทั่วประเทศ และหลังจากนั้นการปกครองท้องถิ่นของไทยก็ได้วิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

“การจัดตั้งเทศบาลเมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น”⁵

การจัดตั้งเทศบาลภายหลังวันที่พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2499 ใช้บังคับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและวิชายะฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงให้เป็นสมาชิกแห่งสภาเทศบาลนั้น ในฐานะเป็นผู้ริเริ่มการและให้นำบทบัญญัติว่าด้วย สภาเทศบาลและ

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

⁵กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, การยกฐานะเทศบาล. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546), หน้า 32.

คณะเทศมนตรีมาใช้บังคับ โดยอนุโลม เมื่อครบกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่สภาเทศบาลได้มีการประชุมกันครั้งแรก ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่ราษฎรเลือกตั้งขึ้นตามมาตรา 15

องค์การเทศบาล ประกอบด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีแล้วแต่กรณีเทศบาลแห่งใดจะมีการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรีให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตเทศบาลแต่ละแห่งตามวิธีการที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติมาตรา

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลใดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้ออกคำสั่งให้สภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้นจะกำหนดให้การบริหารเทศบาลใช้รูปแบบคณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ผลของประชามติให้นำมาใช้เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล ทั่วไปในคราวถัดไปจากวันที่มีการออกเสียงประชามติ และให้ใช้รูปแบบการบริหารตามผลประชามตินั้นตลอดไป จนกว่าจะมีการออกเสียงประชามติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้นให้เปลี่ยนแปลงรูปแบบบริหารเทศบาลเป็นอย่างอื่น การร้องขอให้กำหนดทำประชามติตามวรรคสาม ต้องเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนครบวาระของสภาเทศบาลที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้นน้อยกว่าสามร้อยหกสิบวันและจะกระทำในวาระของสภาเทศบาลหนึ่งได้เพียงครั้งเดียว

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในเขตเทศบาลนั้นเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำประชามติที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ในกรณีที่ผลประชามติในเขตเทศบาลใดแสดงความเห็นให้มีการบริหารในรูปแบบคณะเทศมนตรี ให้บังคับตามบทที่ 2 คณะเทศมนตรี และไม่นำบทที่ 2 ทวินายกเทศมนตรี มาใช้บังคับ ในกรณีที่ผลประชามติในเขตเทศบาลใดแสดงความเห็นให้มีการบริหารในรูปแบบนายกเทศมนตรี ให้บังคับตามบทที่ 2 ทวินายกเทศมนตรีและไม่นำบทที่ 2 คณะเทศมนตรีมาใช้บังคับ

สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งเลือกตั้ง โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ตามจำนวนดังต่อไปนี้⁶

1. สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน
2. สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน
3. สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่ง

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

ได้คราวละสี่ปีถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระให้เลือกตั้งสมาชิกเทศบาลขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงเว้นแต่วาระของสมาชิกสภาเทศบาลจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

คณะเทศมนตรีในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ออกเสียงแสดงประชามติให้การบริหารเทศบาลในรูปคณะเทศมนตรีให้เทศบาลนั้นมีคณะเทศมนตรีประกอบด้วยนายกเทศมนตรีคนหนึ่งและเทศมนตรีตามจำนวนดังนี้

1. เทศบาลตำบล ให้มีเทศมนตรีไม่เกินสองคน
2. เทศบาลเมือง ให้มีเทศมนตรีไม่เกินสามคน
3. เทศบาลนคร ให้มีเทศมนตรีไม่เกินสี่คน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรี ด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล เมื่อประธานหรือรองประธานสภาเทศบาลผู้ใดได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกเทศมนตรี หรือเทศมนตรี ให้พ้นจากตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาเทศบาลนั้น ให้คณะเทศมนตรีควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมาย โดยมิให้นายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า นายกเทศมนตรีในกรณีที่ประชาชนในเขตเทศบาลได้ออกเสียงประชามติให้การบริหารในเขตเทศบาลใช้รูปแบบนายกเทศมนตรีให้เทศบาลนั้นมีนายกเทศมนตรีคนหนึ่งซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีให้กระทำโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดถนน ทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล
4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล⁷

⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 42.

เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจกรรมใด ๆ ในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
6. ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่าง โดยวิธีอื่น
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

การทำกรนอกเขตเทศบาลและการทำกรร่วมกับบุคคลอื่นเทศบาลอาจทำกิจการนอกเขต

1. การนั้นจำเป็นต้องทำและเป็นกรที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ดำเนินตามอำนาจหน้าที่
2. ได้รับความยินยอมจากสภาเทศบาล คณะกรรมการสุขภาพ สภาจังหวัดหรือสภาตำบลแห่งท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและ

3. ได้รับความมติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเทศบาลอาจทำกรร่วมกับบุคคลอื่นโดยการก่อตั้งบริษัทจำกัด หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัด เมื่อ

3.1 บริษัทจำกัดนั้นมีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค

3.2 เทศบาลต้องถือหุ้นเป็นมูลค่าเกินกว่าร้อยละห้าสิบของทุนที่บริษัทนั้นจดทะเบียนไว้ในกรณีที่มีหลายเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือสุขภาพ ถือหุ้นอยู่ในบริษัทเดียวกัน ให้นับหุ้นที่ถือไว้รวมกัน และ

3.3 ได้รับความมติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยการเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นที่เทศบาลถือในบริษัทจำกัดต้องได้รับความมติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การบริหารงานบุคคลในเทศบาล ที่อยู่ในเขตจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลร่วมกันคณะหนึ่งทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับเทศบาลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

2. หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวนห้าคนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัด จะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

3. ผู้แทนเทศบาลจำนวนหกคน ดังนี้

3.1 ประธานสภาเทศบาลซึ่งประธานสภาเทศบาลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเอง จำนวนสองคน

3.2 นายกเทศมนตรีซึ่งนายกเทศมนตรีในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวน สองคน

3.3 ผู้แทนพนักงานเทศบาล ปลัดเทศบาลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเองจำนวน สองคน

3.4 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญใน ด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบอบราชการ ด้านการบริหาร ด้านอื่น ที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลของเทศบาล^๖

ในการคัดเลือกประธานสภาเทศบาล นายกเทศมนตรี และผู้แทนพนักงานเทศบาลให้ ผู้ว่าราชการจังหวัด มีหน้าที่ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กลางพนักงานเทศบาลกำหนด

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 4 ให้กรรมการตาม ข้อ 1 และข้อ 2 เสนอรายชื่อ บุคคลจำนวนเก้าคน และกรรมการตามข้อ 3 เสนอรายชื่อบุคคลจำนวนเก้าคน และให้บุคคลทั้ง สิบแปดคนดังกล่าว ประชุมเพื่อคัดเลือกกันเองให้เลือกหกคนตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการ หรือพนักงานเทศบาลคนหนึ่งในจังหวัดเป็น เลขาธิการคณะกรรมการ พนักงานเทศบาล กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนพนักงานเทศบาล และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับคัดเลือกได้อีก

2.4 การปกครองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลวังดิน

เทศบาลตำบลวังดิน เดิมได้รับการจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน เมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม 2498 ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษเล่ม 72 หน้า 74 ลงวันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2498 ได้รับการยกฐานะให้เป็นสุขาภิบาลที่มีฐานะการคลังเพียงพอที่จะบริหารงาน ประจำได้ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ฉบับลงวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2537 ประกาศในราช กิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 11 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 ได้มี พระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนชื่อ สุขาภิบาลวังดิน เป็นเทศบาลตำบลวังดิน ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 117 ตอน 84 ก ลงวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2543 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

กันยายน พ.ศ. 2543 ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดลำพูน ห่างจากตัวจังหวัดลำพูน ระยะทาง 105 กิโลเมตร มีพื้นที่ 4.5 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 1 ตำบล 4 หมู่บ้าน มีประชากร ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2547 จำนวน 4,750 คน จำนวนครัวเรือน 2,083 ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากร 830.44 คน/ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันเทศบาลแห่งนี้ได้เปลี่ยนฐานะขององค์กรตามกฎหมายรวมแล้ว 7 ปี ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้แนวทางการบริหารองค์กรแตกต่างไปจากเดิมด้วย กล่าวคือ การบริหารงานแบบสุขาภิบาลมี นายอำเภอ เป็นประธาน กรรมการสุขาภิบาล โดยตำแหน่ง ส่วนการบริหารงานแบบเทศบาล มี นายกเทศมนตรี ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารทำให้องค์กรแห่งนี้ต้องปรับตัว และปรับแนวทางการบริหารให้สอดคล้องกับลักษณะการบริหารงานที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติ รวมทั้งท้องถิ่นจำเป็นต้องได้รับการพัฒนางานที่ค้ำจุนอย่างเร่งด่วน ดังเช่น ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน คือ ปัญหาเกี่ยวกับถนนและทางเท้า การระบายน้ำ ไฟฟ้า และโทรศัพท์ไม่เพียงพอ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ คือ ปัญหาขยะมูลฝอย การบำบัดน้ำเสีย ปัญหาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และปัญหาสถานที่พักผ่อนไม่เพียงพอ ปัญหาทางสังคม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาขาดสถานที่จำหน่ายสินค้าตลาดสด⁹

ผู้บริหารของเทศบาลตำบลวังคีน ได้มีนโยบายสำหรับการเลือกตั้งทุกครั้งว่า การที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญนั้น จะต้องมีผู้บริหารที่ดี มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต เริ่มจากการมีนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีก่อน และให้ประชาชนพิจารณาเลือกนักการเมืองท้องถิ่นที่ดี นำความเจริญสู่ท้องถิ่น ที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ประวัติการทำงานหรือผลงานที่ผ่านมาเป็นที่ยอมรับของประชาชน
2. มีคุณธรรมและรู้จักเสียสละ คือ เป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้านโดยส่วนรวมว่าเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งชีวิตส่วนตัว และหน้าที่การงาน
3. มีความรู้ ความสามารถ คือ มีการศึกษาพอสมควร และรู้จักวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
4. เคารพกฎหมาย และระเบียบกติกายของบ้านเมือง

⁹เทศบาลตำบลวังคีน, “แผนเทศบาลตำบล”, (ลำพูน : สำนักงานเทศบาลตำบลวังคีน อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน, 2547), หน้า 6.

5. มีบทบาทในการส่งเสริม และพัฒนาประชาธิปไตย ต้องเป็นผู้ที่เคารพจากเสียงส่วนมาก ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนหมู่มาก ไม่ถือเอาความคิดเห็นของตนเองเป็นความคิดที่ถูกต้องแต่เพียงฝ่ายเดียว

6. มีภาระเสี่ยง หรือการแนะนำตัวอย่างสร้างสรรค์ โดยไม่ทำผิดกติกาการเลือกตั้ง

7. เข้าถึงประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น และนำมาแก้ไขโดยเสนอนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

8. เป็นแบบอย่างของการรู้รักษาประโยชน์ส่วนรวม เช่น ไม่เป็นผู้บุกรุกเบียดบัง และเบียดเบียนสาธารณประโยชน์

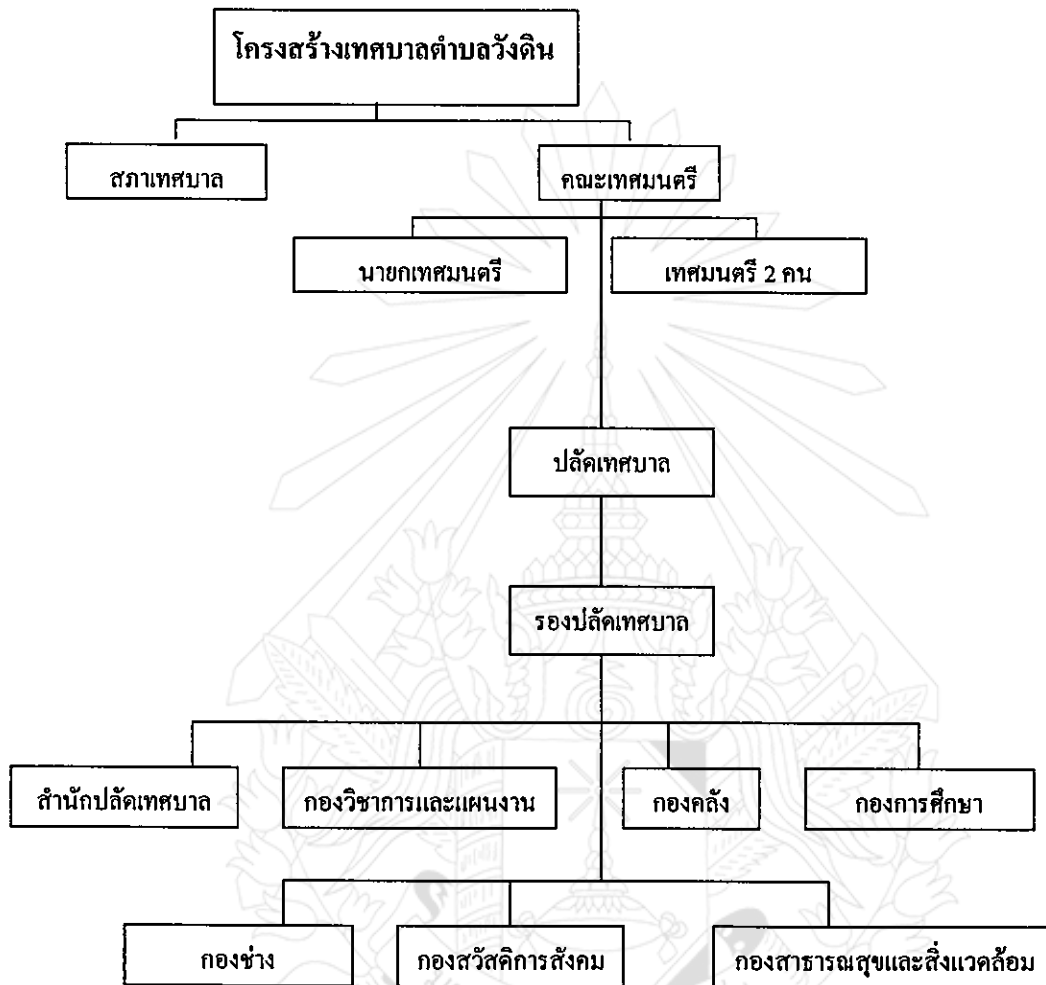
9. กระตุ้น ส่งเสริม ให้ประชาชนรู้จักรวมกลุ่ม และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง¹⁰

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

ตารางภาพ ที่ 1

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลวังดิน

2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

พื้นฐานการปกครองท้องถิ่น ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องอยู่บนความชอบธรรมและความเห็นชอบของประชาชนผู้ถูกปกครอง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเมืองที่อยู่ภายใต้อิทธิพลการมีส่วนร่วมของประชาชนและการตัดสินใจนั้นต้องได้รับการส่งเสริมเสรีภาพ การเสมอภาค และความยุติธรรม ในเรื่องนี้ได้มีนักวิชาการหลายท่านศึกษาและให้แนวคิดความหมายไว้ดังนี้

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ กล่าวถึง “การมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ประชาชนในชุมชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มุขนิธิและองค์การอาสาสมัครรูปต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้” โดยมีส่วนร่วมในลักษณะต่อไปนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหของชุมชนหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของประชาชน
3. ร่วมวางแผนหรือวางแผนหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไขปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัด ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
6. ร่วมลงทุนกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถตนเอง และหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป¹¹

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ สรุปความหมาย “การมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกของสังคม ในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปแบบของการตัดสินใจ ในการกำหนดชีวิตของคนอย่างเป็นตัวของตัวเอง”¹²

¹¹ไพรัตน์ เตชะรินทร์, นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา ปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภณการพิมพ์, 2527), หน้า 6 – 7.

¹²ทวีทอง หงส์วิวัฒน์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภณ การพิมพ์, 2527), หน้า 2.

อดิน รพีพัฒน์ ซึ่งให้เห็นว่าการมีส่วนร่วม “ประชาชนจะต้องเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาและสาเหตุของประชาชนอันเนื่องมาจากเหตุผลพื้นฐาน ชาวชนบท ประสบปัญหา ย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด และ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ กิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหา ปัญหาเหล่านี้ผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนาควรเป็นประชาชนในชุมชนนั้นเองไม่ใช่บุคคลภายนอก เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรกับศักยภาพในการพัฒนาชุมชนนั้น”¹³

Norman Uphoff กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทตามแนวความคิด มีส่วนสำคัญดังนี้ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายความต้องการ และการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นเป็นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น
3. การมีส่วนร่วมที่จะควบคุม ตรวจสอบ ตลอดจนแก้ไขปัญหา¹⁴

จรรยา สุภาพ กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ โบราณ ไว้ดังนี้” คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบกรีก (Geek System) วัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ ต้องการให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมือง ของประเทศ(Citizen) ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ซึ่งกำหนดให้ประชาชนทั้งนครรัฐ ประชุมร่วมกันเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ความต้องการและกำหนดนโยบายรวมทั้งกำหนดตัวผู้ปกครองด้วย
2. การมีส่วนร่วมแบบโรมัน(Roman System)การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้กำหนดให้มีสภาขึ้นแทนการประชุมประชาชนทั้งหมด ส่วนอำนาจหน้าที่ของสภานั้น ครอบคลุมเสมือนการปกครองโดยประชาชนโดยตรง
3. การมีส่วนร่วมแบบศักดินา (Feudal System) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านาย (Load) กับไพร่ (Vassal) ที่แต่ละฝ่ายมีหน้าที่ต่อกัน เจ้านาย (Load) มีหน้าที่คุ้มครองและ

¹³อดิน รพีพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โณการพิมพ์, 2527), หน้า 86.

¹⁴Uphoff, N.T. “Farmers Participation in Project Formulation : Design And Operation.” In Paper present at Second Annual Agricultural Sector Seminar, (Washington D.C. : World Bank), 1968, pp.10 – 11.

ปกครองแก่ไพร่ (Vassal) ส่วนไพร่มีหน้าที่บริการด้านต่างๆ และมีสิทธิได้รับการคุ้มครองประชาชนทั่วไปมีสิทธิเช่นนี้เหมือนกัน จึงถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมแบบปราศจากความเสมอภาค

4. การมีส่วนร่วมแบบสวิส (Swiss System) มีลักษณะที่สำคัญ คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยตรงเช่นเดียวกับระบบกรีก

5. การมีส่วนร่วมแบบนิวอิงแลนด์ (New England System) มีการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง เช่นเดียวกับระบบสวิส สำหรับประเทศแรกที่ยุบายปฏิบัติรูปการปกครองให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ คือ ประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. 1215 ได้มีการตกลงต่อรองกันระหว่าง ฝ่ายกษัตริย์ กับขุนนาง เมื่อฝ่ายกษัตริย์ทรงยินยอมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการบ้านเมืองจนเกิดเอกสารสิทธิเมกนา คาร์ ต้า (Magna Carta) ขึ้นซึ่งเป็นเอกสารที่ยินยอมให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในรัฐบาลต่อมา โอลิวเวอร์ ครอบเวลล์ (Oliver Cromwell) ได้ดำเนินการใช้กำลังเพื่อประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศ ได้มีบทบาททางการเมืองจนทำให้เกิดหลักการที่ว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิในการออกเสียง และประชาชนควรมีสิทธิมีตัวแทนในสภานิติบัญญัติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 1789 สิทธิของการเข้าร่วมในทางการเมืองของประชาชนจึงขยายออกไป จนทำให้เกิดหลักเสรีภาพ ความเสมอภาค และการนำเอาเจตนารมณ์ของปวงชนมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม นอกจากนั้นในสหรัฐอเมริกาได้มีการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตั้งแต่สมัยที่ แซมมวล อัดัมส์ (Samuel Adams) ร่วมกับประชาชนเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองจากอังกฤษ และโทมัส เพน (Thomas Paine) ได้มีส่วนช่วยให้ ประชาชนระลึกและสำนึกถึงความสำคัญในการที่จะเข้าไปในการดำเนินการปกครองตนเอง โดยเริ่มจากระดับท้องถิ่นขยายไปจนถึงระดับชาติ¹⁵

Robert, Sigel W. นักรัฐศาสตร์ชาวอังกฤษ กล่าวถึง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนี้ คือ เป็นกิจกรรมที่กระทำโดยสมัครใจของแต่ละบุคคลในกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดถึงการลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิกและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางการเมือง”¹⁶ เช่น การเคลื่อนไหวกองพรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ สถาบันทางการเมือง อีกทั้งกิจกรรมที่ยังเป็นทางการ เช่น การอภิปรายทางการเมือง หรือร่วมชุมนุมเพื่อรับฟังเหตุการณ์ความเป็นไปได้ทางการเมือง การชักชวนทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ทางราชการหรือสมาชิกทางการเมืองนั้น

¹⁵จรรยา สุภาพ, หลักรัฐศาสตร์ฉบับพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527), หน้า 89-90.

¹⁶Robert, Sigel W. Assumptions About the Learning of Political Values, (New York : The Anals, 1965), pp. 145.

เวอร์บา และคณะ ได้แบ่งรูปแบบหลักของการมีส่วนร่วมทางการเมือง “โดยตรงเป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมแต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเองโดยตรง โดยการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนเข้าไปทำหน้าที่เปิดให้ประชาชนเลือกตั้งโดยเสรีแต่กำหนดกติกาเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาควบคุมตามความเคลื่อนไหวของฝ่ายปกครอง เพื่อให้การปกครองเป็นไปตามความต้องการของประชาชน”¹⁷ ได้กำหนดออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นกิจกรรมของแต่ละบุคคลในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในการปกครอง การใช้สิทธิในการเลือกตั้งจึงอาจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการควบคุมรัฐบาล แต่การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งจะแตกต่างไปจากกิจกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่นๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดโอกาสให้

2. การรณรงค์หาเสียงเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในลักษณะเดียวกันกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการรณรงค์หาเสียงเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้เพิ่มอิทธิพลที่ประชาชนพึงมีต่อการเลือกตั้ง นอกเหนือไปจากเสียง 1 เสียงที่ประชาชนได้จากการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงนี้นับเป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างยากเมื่อเทียบกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3. การรวมเป็นกลุ่ม หรือองค์กรที่ประชาชนร่วมกันดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและการเมือง ในกรณีที่ประชาชนจะร่วมมือกันเพื่อใช้อิทธิพลต่อการดำเนินงานของรัฐบาลกิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

4. การติดต่อเป็นการเฉพาะ เป็นรูปแบบสุดท้ายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและจะเกี่ยวข้องกับประชาชนรายบุคคลไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาใด ๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินการกำหนดนโยบายของรัฐน้อยมากโดยที่แต่ละสังคมการเมืองจะมีประชาชนบางกลุ่มเท่านั้นที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งในจำนวนนี้ก็จะมีรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า รูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีอยู่มากมายและแตกต่างกันไปในแต่ละระบบการเมือง แต่การจำแนกรูปแบบดังกล่าวที่เห็นเด่นชัดและเป็นประโยชน์ในการศึกษา ได้แก่รูปแบบที่ได้จากการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านซึ่งพิจารณาร่วมกัน เนื่องจากเนื้อหาสาระสำคัญมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

¹⁷Vera, S. Nie, N. H. And Kim, Jae – one, *Participation and Political Equality*, (Lon don : Czmbidge University Press, 1978), pp. 31 – 33.

4.1 การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง (voting) ในการวิจัยเชิงวิชาการแล้ว ถือว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด และสามารถวัดค่าของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงมากที่สุด นี้(Nie,1978) มีความเห็นว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่ให้ประชาชนมีอิทธิพลเหนือผู้นำ ในแง่ที่ว่าป็นแรงกดดันให้ผู้นำต้องปรับนโยบายของตนเพื่อคะแนนเสียงของตนเองโดยกิจกรรมดังกล่าวมีขอบกว้างขวางในการควบคุมรัฐบาลและนอกจากนั้นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งยังมีความแตกต่างจากกิจกรรมอื่น ๆ แต่ มิลบาร์ท มีความเห็นว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อระบบมากกว่า เป็นการกระทำตามความต้องการของคนที่มีต่อระบบ ดังนั้น บุคคลที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความสำนึกในบรรทัดฐานของสังคมและวิถีการดำรงชีวิต ในฐานะที่ดีของชุมชน และยังพบว่า ในบางครั้งประชาชนส่วนใหญ่ที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น อาจไม่เห็นความสำคัญของการกระทำของคนต่อผลทางการเมืองก็ได้ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นอาจไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองในรูปแบบอื่นใดเลย และในทางกลับกันผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบอื่น ๆ ก็อาจไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ได้ และเมื่อพิจารณาถึงระดับความผูกพันทางการเมืองนั้นพบว่า มีอยู่น้อยมากในแง่ที่ว่า เมื่อผู้เข้าไปใช้สิทธิเลือกตั้งเข้าไปหย่อนบัตรเลือกตั้งเรียบร้อยแล้วมันจะยุติเพียงแค่นั้น และการที่การเลือกตั้งไม่สามารถมีขึ้นได้บ่อยครั้ง ก็เท่ากับว่าเป็นเสมือนข้อจำกัดที่ทำให้บุคคลไม่อาจเข้าร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ได้บ่อยครั้งเหมือนรูปแบบอื่นๆ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับกิจกรรมตลอดชีวิตของบุคคลแล้ว การออกเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงเรื่องเบ็ดเตล็ดเพราะใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนหรือการเรียกร้องผลประโยชน์จากผู้ปกครอง ฯลฯ แต่เมื่อพิจารณาให้ถ่องแท้แล้วจะพบว่า การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสามารถกำหนดความเป็นไปของรัฐบาลหรือการปกครองของประเทศอย่างเห็นได้ชัดคั้งนั้น การไปใช้สิทธิออกเสียงจึงมีความสำคัญมาก

4.2 กิจกรรมเกี่ยวกับนักการเมืองและการรณรงค์หาเสียง (party and campaign activities) เวอร์บา และนี่ ได้อธิบายถึง กิจกรรมประเภทนี้ว่าการชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนหรือการประชุมทางการเมือง การให้ความสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรคการเมือง และผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งและการเป็นสมาชิกชมรมทางการเมือง ซึ่งบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้เรียกว่า “ผู้ต่อสู้ทางการเมือง” (gladiators)ซึ่งจะทำงานหนักมากที่สุด ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่จะเป็น “ผู้ชม” (spectator) ซึ่งคอยตัดสินใจว่าใครจะชนะในการแข่งขันทางการเมือง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ ฮันติงตัน และ เนลสัน แล้วจะพบว่าทั้งสองได้ร่วมเอารูปแบบของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการรณรงค์หาเสียงไว้ด้วยกันว่า เป็น

กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง (electoral activities) ซึ่งหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดผลของการเลือกตั้ง ว่าเป็นการลงคะแนนเสียง การช่วยหาเสียงเลือกตั้ง การประกาศสนับสนุนผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง เป็นต้น

4.3 กิจกรรมของชุมชน (community activities) คือ การสร้างกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาสังคม การทำงานร่วมกับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคมบุคคลจะเข้าร่วมทำตนเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นในกลุ่มหรือองค์กรเหล่านี้ ซึ่งเป็นองค์กรที่งานเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะ ฮันติงตัน เรียกการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้ว่า เป็นกิจกรรมเชิงองค์การ ซึ่งหมายถึงการเข้าร่วมการเป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของกลุ่มองค์กรที่มีเป้าหมายสำคัญและเด่นชัดในการเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งอาจเป็นจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับผลประโยชน์หรือปัญหาเฉพาะเรื่องหรือผลประโยชน์และปัญหาทั่ว ๆ ไปก็ได้ การที่บุคคลเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรประเภทนี้ แม้บุคคลจะไม่ได้กระทำการเพื่อมีอิทธิพลต่อรัฐบาลด้วยตนเอง ก็ถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบหนึ่ง มิลบาร์ท ให้ความเห็นที่ลักษณะคล้ายกับเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์ หาเสียงในหลาย ๆ ด้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูง และมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูงเช่นเดียวกัน ที่แตกต่างกันคือผู้มีบทบาทในชุมชนในลักษณะนี้ความเกี่ยวข้องกับพรรค และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งน้อยกว่าผู้ที่มีบทบาทในพรรคการเมืองโดยตรง

4.4 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (contacting official) หมายถึง การกระทำของบุคคลในลักษณะที่เป็นการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาหรือรักษาผลประโยชน์บางอย่างของคน หรือกลุ่มเล็ก ๆ ของตน ปัญหาที่เขาสนใจ และนำไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นสิ่งที่มีความกระทบโดยตรง ต่อบุคคลน้อยและมักจะไม่มีส่วนร่วมในเมืองมากนัก เวอร์บา และนี่ กล่าวไว้ว่า รูปแบบนี้เกือบจะไม่ใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริงแต่เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมแบบคับแคบ (parochial participation) หรือเป็นการติดต่อเฉพาะเรื่อง (particularized contacting) ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มีความสัมพันธ์กับรูปแบบอื่น น้อยมาก

4.5 การชักจูง (lobbying) เป็นความพยายามของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้นำพรรคการเมืองเพื่อเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ หรือปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชน มักอยู่ในรูปแบบของการกระทำเพื่อสนับสนุน หรือคัดค้านร่างกฎหมายหรือนโยบายอันใดอันหนึ่งโดยเฉพาะ

4.6 การประท้วง (protestors) ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับที่ ฮันติงตัน (Huntington) เรียกว่า การใช้ความรุนแรง (violence) ซึ่งหมายถึง ความพยายามที่จะมีอิทธิพล ต่อการตัดสินใจ

ของรัฐบาล ด้วยการก่อให้เกิดความเสียหายทางกายภาพ (physical damage) ต่อบุคคลและทรัพย์สิน มิลบาร์ท ได้อธิบายว่า ขอบเขตของกิจกรรมในรูปแบบนี้คือการเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือ ก่อให้เกิดการจลาจล(ถ้าจำเป็น)เพื่อบังคับรัฐบาลแก้ไขบางสิ่งบางอย่างให้เกี่ยวข้องกับการเมืองให้ ถูกต้องซึ่งเป็นการประท้วงอย่างแข็งขันและเปิดเผยต่อสาธารณะชนถ้ารัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิด ศีลธรรม

4.7 ผู้สื่อข่าวสาร(communicators) หมายถึง การที่บุคคลจะติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การส่งจดหมายแสดงการสนับสนุนต่อผู้นำทางการเมือง ในการดำเนินการ ที่เห็นว่าเหมาะสมถูกต้องการส่งคำประท้วงต่อการดำเนินงานที่เห็นว่าไม่ดี รวมถึงการพูดคุย ถกเถียงปัญหาทางการเมืองให้ข่าวสารทางการเมืองแก่เพื่อนบ้าน การแสดงความคิดเห็นของตนเอง ต่อเจ้าหน้าที่รัฐบาล การเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็น ไปยังหนังสือพิมพ์ไปยัง สื่อมวลชนต่าง ๆ ลักษณะของการมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้จะมีการแลกเปลี่ยนด้านวาทะระหว่างบุคคล (vestal interchange) และผู้ที่มีส่วนร่วมในลักษณะนี้จะต้องมีพื้นฐานการศึกษาที่สูงพอสมควรมีการรับรู้ ข่าวสารในระดับสูงและมีความสนใจทางการเมืองสูงด้วยผู้สื่อข่าวสารการเมืองจะวิพากษ์วิจารณ์ รัฐบาลมากกว่า “พวกเจ้าหน้าที่พรรค” หรือ “ผู้รักชาติ” แต่จะไม่แสดงออกด้วย “กิจกรรมการประท้วง”

โดยสรุปจากแนวคิดรูปแบบและกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถกำหนดแนวทางการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครอง ท้องถิ่นรูปเทศบาล เขตเทศบาลตำบลวังดิน 3 ลักษณะ คือ การเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ บริหาร การให้ความร่วมมือกับเทศบาล การติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

แคมป์เบล และคณะ ได้พบว่า “สาเหตุในความแตกต่างทางเพศเป็นปัจจัยกำหนด พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แตกต่างกันไปด้วยโดยเพศชายจะมีความรู้สึกรู้สึกใน ประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง อันจะมีผลทำให้เพศชายเกิดความรู้สึกว่าตนมี คุณสมบัติเพียงพอที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางการเมืองได้มากกว่าเพศหญิง” และได้ เสนอแบบการวัดหรือดัชนีการมีส่วนร่วมทางการเมือง (index of political participation) โดยแบ่ง ระดับกิจกรรมทางการเมืองออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับสูง ได้แก่ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่น
2. ระดับกลาง ได้แก่ ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

3. ระดับต่ำได้แก่ ไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่จะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ¹⁸

2.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใด ๆ ของบุคคลจะต้องมีปัจจัยหรือสิ่งผลักดันทำให้เกิดการกระทำดังกล่าวก็เช่นเดียวกันในเชิงการเมืองก็จะต้องมีปัจจัยที่กำหนดให้บุคคลมีพฤติกรรมหรือการแสดงออกในทางการเมืองที่แตกต่างไป

Milbrath และ Goel ได้กล่าวถึงปัจจัย “ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยใหญ่ๆ 2 ประการ”¹⁹ คือ

1. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม (environmental stimuli) หมายถึงลักษณะของระบบสังคม (Social system) และสถานการณ์ทางการเมือง (political sitting) ซึ่งไม่เพียงที่จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละคนแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมไม่เท่ากัน เพราะบุคคลแต่ละคนจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล (personal factor) คือพันธุกรรมความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ และร่างกายและความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน ปัจจัยส่วนบุคคลถือเป็นปัจจัยภายใน บุคคลที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับแตกต่างกันออกไป ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.1 ทรัพยากร คือปัจจัยสนับสนุนให้สามารถเข้าร่วมทางการเมืองได้ เช่น มีความเฉลียวฉลาด มีการศึกษา และมีทักษะและทุนทรัพย์

2.2 แรงจูงใจ คือ สิ่งที่ชักจูงให้บุคคลสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เช่น ความต้องการชื่อเสียง ความสำนึกทางกลุ่ม ความต้องการปรับปรุงงานท้องถิ่น

2.3 โอกาส คือ มีเวลาที่เหมาะสมมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมองค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลโดยทั่วไปที่ถูกกล่าวถึง เช่น เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำสิ่งที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของบุคคลและปัจจัยต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ

¹⁸Cambell, A.G. and Miller, W. E., *The Voter Decides*, (Evanston : RowPaterson, 1954), p. 134.

¹⁹Milbrath, L.W. and Goe, M.L. *political participation, : Why and How People Involved in Politics*, (Chicago : Rand Mcanlly, 1977), pp. 122–124.

ระดับการศึกษา รายได้ การผ่านทางสังคมประภคิทางการเมือง การมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความเข้าใจและความสนใจอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ความรู้สึกด้านประสิทธิภาพทางการเมือง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้ศึกษาว่า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับใด ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. พบว่าเพศชายที่มีส่วนร่วมทางการเมือง มากกว่าเพศหญิง นอกจากนั้นมิลแบร์ท ยังได้พบอีกว่าในหมู่คนที่มีความฐานะต่ำ(lower status) อัตราการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชาย และผู้หญิงมีความแตกต่างกันมาก คือ ผู้ชายมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง แต่ในหมู่คนที่มีความฐานะสูง (upper status) อัตราความแตกต่างในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ชาย และผู้หญิงมีน้อยอย่างไรก็ตาม อัตราความแตกต่างในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของเพศชาย และเพศหญิง จะลดน้อยลงก็ต่อเมื่อการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่มากขึ้น ผู้หญิงมีความรู้มากขึ้น มีรายได้มากขึ้น มีการออกไปทำงานนอกบ้าน และมีการขยายตัวของภาคเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิสตรี

2. พบว่าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมีมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในบุคคลที่มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลจะลดลงไปเรื่อยๆ จนเกือบอายุ 60 ปี นอกจากนั้น Milbarth ยังพบว่าปัจจัยแทรกซ้อน 3 ประการ ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่

- 2.1 ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน
- 2.2 การมีเวลาว่างสำหรับการเมือง
- 2.3 การมีสุขภาพดี

โดยอธิบายว่าการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนนั้น เป็นการพัฒนาที่ละเอียดที่ละน้อยจากการมีคู่ ที่มีความรับผิดชอบในการทำงาน และความต้องการมีครอบครัว ซึ่งพัฒนาการดังกล่าวมีผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองเริ่มขึ้น และเพิ่มขึ้นที่ละเอียดละน้อยตามการเพิ่มของอายุโดยระดับสูงสุดอยู่ระหว่าง 35 – 40 ปี อย่างไรก็ตาม สำหรับคนหนุ่มสาวที่ยังโสดนั้นมักจะปลีกตัวออกจากการเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชนของตน และเมื่อขาดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมนอกระบบ เช่น การประท้วง เดินขบวนและก่อการจลาจล เนื่องจากคนหนุ่มสาวมีเวลาว่างมากและเป็นพวกที่รู้สึกปฏิบัติเสรีบรรทัดฐานของชุมชนให้ต้องการปฏิรูประบบเพื่อให้พวกตนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นส่วนพวกคนแก่และพวกทุพพลภาพก็มักมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลง

3. การศึกษาเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคล โดยตรง คือระดับองค์การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่กำหนดระดับสถานภาพทั้งทางด้านสังคม และเศรษฐกิจ

ของบุคคล และกล่าวได้ว่าการศึกษเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลมากที่สุดเนื่องจากระดับการศึกษาของบุคคลมีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติอื่น ๆ ของบุคคลด้วย ทั้งทางด้านที่เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ และปัจจัยสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมอื่น ๆ พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงขึ้น และ ยังพบว่า การศึกษามีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่อไปนี้เป็นกิจกรรมการรณรงค์การมีส่วนร่วมกับชุมชนเกี่ยวกับการสื่อสาร และ ได้กล่าวในทางตรงกันข้ามว่าในบางประเทศการที่บุคคลมีการศึกษาสูงกว่านั้นมิได้นำไปสู่การมีความรักชาติหรือผูกพันต่อระบบการเมืองและรับผิดชอบในฐานะพลเมืองมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาต่ำ

4. ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับรายได้ของบุคคลว่า ยังมีรายได้สูงขึ้นเพียงใด บุคคลก็ยังมีความสนใจและเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้นโดยทั่วไปผู้มีรายได้สูงมักจะเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงและประกอบอาชีพที่ทำรายได้ตอบแทนได้มาก จึงมีส่วนทำให้บุคคลดังกล่าวสามารถเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น รูปแบบหนึ่งของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองก็คือ การให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง จากการศึกษาวិจัยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2518 โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวน 2,400 คนพบว่า ผู้ที่มีรายได้สูงไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งสูงสุดร้อยละ 53 ผู้ที่มีรายได้ปานกลางไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งร้อยละ 38.71 และผู้ที่มีรายได้ต่ำไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งร้อยละ 31.81

ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง หมายถึง ความรู้สึกว่าการกระทำทางการเมืองของบุคคลสามารถส่งผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมืองการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสังคมที่เป็นสิ่งที่เป็นได้โดยประชาชนแต่ละคนสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว อธิบายว่า “ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง หมายถึง การที่สมาชิกของระบบการเมืองมีความรู้สึกว่าการเมืองจะช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคนให้ดีขึ้นได้ รู้สึกว่าการเมืองเป็นเครื่องมือที่ถูกเตรียมไว้พร้อมที่จะทำตามคำแนะนำหรือความต้องการของประชาชน”²⁰

กล่าวโดยสรุป ความรู้สึกด้านประสิทธิภาพทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกว่าการกระทำของตนเอง มีผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง และสามารถให้อำนาจทางการเมือง มีพฤติกรรมดังที่ตนปรารถนาได้ รวมทั้งความรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและ

²⁰พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, ข่าวสารการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526), หน้า 96 – 97.

สังคมเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ที่คนปรารถนาได้ รวมทั้งความรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมเป็นสิ่งเป็นไปได้ที่คนสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น

อุดมการณ์ประชาธิปไตยเกิดจากทฤษฎีและแนวความคิดทางการเมืองที่สำคัญ คือ ปังเจกชนนิยม (Individualism) ที่เราแยกประชาธิปไตยที่เป็นทฤษฎีทางการเมืองกับประชาธิปไตยที่เป็นอุดมการณ์ก็เพราะ ประชาธิปไตยในลักษณะของอุดมการณ์นั้น จะต้องเป็นความเชื่อของคนที่มีต่อหลักการซึ่งในทฤษฎีประชาธิปไตยและได้นำเอาความเชื่อนั้นมายึดถือไว้เป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญในชีวิต ดังนั้นเมื่อเรากล่าวถึงประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ทางการเมือง เราหมายถึง ประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตด้วยในลักษณะหนึ่ง

สมบูรณ สุขสำราญ ได้กล่าวว่า “อุดมการณ์ทางการเมืองจึงเป็นพื้นฐานของการจัดระเบียบสังคม และรูปแบบการปกครอง อุดมการณ์ประชาธิปไตยซึ่งเป็นรากฐานที่ระบบประชาธิปไตยเติบโตขึ้นได้นั้น”²¹ ประกอบด้วย

ประการแรก รากฐานอันสำคัญยิ่งของอุดมการณ์ประชาธิปไตย ได้แก่ การมีศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ มีศรัทธาในสติปัญญา การที่มนุษย์สามารถร่วมมือร่วมใจกันทำงานและรู้จักหาเหตุผลความถูกต้องของมนุษย์

ประการที่สอง การมีศรัทธาความที่จะฝ่าฟันเหตุผลของมนุษย์ ทำให้อุดมการณ์ประชาธิปไตย สนับสนุนสิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นโดยการเปิดโอกาสให้ทุก ๆ ฝ่ายเสนอข้อเท็จจริง เหตุผล และความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่ให้หมดเสียก่อน แล้วจึงร่วมกันตัดสินใจ จากหลักการนี้จึงเกิดการประกันสิทธิเสรีภาพทางการเมือง การพิมพ์ การโฆษณา และเผยแพร่การประชุม ตลอดจนเสรีภาพในการรวมกลุ่มจัดตั้งสมาคมและพรรคการเมือง

ประการที่สาม อุดมการณ์ประชาธิปไตย เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียม หรือมีความเสมอภาคนี้ไม่ได้หมายถึง ความเท่าเทียมทางสติปัญญาหรือทางกายภาพ แต่เป็นความเสมอภาคตามกฎหมายและทางการเมืองโดยที่คนทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและจากกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกว่าเป็นเพศใดมีกำเนิดอย่างไร มีฐานะเช่นไร

ประการที่สี่ อุดมการณ์ประชาธิปไตย เชื่อว่าอำนาจทางการเมืองการปกครองของรัฐบาลเกิดขึ้นจากความยินยอมของประชาชนผู้อยู่ใต้ความปกครองนั้นการให้ความยินยอมเท่ากันเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับกำลังหรืออำนาจ ดังนั้นรัฐบาลที่ชอบธรรมจึง ได้แก่ รัฐบาลที่เป็นตัวแทนของประชาชน

²¹สมบูรณ สุขสำราญ, การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท. 2541), หน้า 3 – 4.

ประการที่ห้า อุดมการณ์ประชาธิปไตยเชื่อว่าสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นกลไกในการปกครองของรัฐบาลนั้น มีอยู่เพื่อรับใช้คนในสังคม ดังนั้นเสรีภาพส่วนบุคคลจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญโดยรัฐควรมีข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพนั้นเป็นประโยชน์สุขของส่วนรวม

ประการที่หก เนื่องจากความเชื่อดังกล่าวที่ว่ารัฐเป็นเพียงอุปกรณ์ที่ช่วยคนในสังคมมีความสุขสมบูรณ์ และรัฐอยู่ได้ด้วยเป้าหมายที่จะคุ้มครองชีวิต ทรัพย์สินและการแสวงหาความสุขของคนในสังคม ดังนั้นประชาชนจึงมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะทำการคัดค้านต่อต้านรัฐบาลไม่ปฏิบัติตามจุดหมายดังกล่าว

ประการที่เจ็ด อุดมการณ์ประชาธิปไตย เคารพในการตัดสินใจหรือมติของเสียงข้างมาก และพิทักษ์ความคิดเห็นและผลประโยชน์ของเสียงข้างน้อย

วิสุทธิ โปธิแทน ได้กล่าวว่า “อุดมการณ์ประชาธิปไตย ก็เช่นเดียวกับ อุดมการณ์ทางการเมืองอื่น ๆ ที่มุ่งจะสร้างระบบการปกครองเพื่อนำไปสู่สังคมที่เจริญรุ่งเรืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุขอันเป็นเป้าหมายอันปลายทางแต่อุดมการณ์ประชาธิปไตยมีแนวทาง เป็นกฎเกณฑ์ที่แตกต่างจากอุดมการณ์ทางการเมืองอื่น ๆ อันเป็นลักษณะจำเพาะของประชาธิปไตยมีแนวทางอันเป็นกฎ”²² ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดในประเทศจะต้องมีความต้องการประชาธิปไตย
2. คนส่วนใหญ่หรือทั้งหมด ในสังคมมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วม ในกิจการของสังคมอย่างกว้างขวางทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม
3. การถือหลักการปกครองโดยเสียงข้างมากที่เคารพสิทธิของเสียงข้างน้อย
4. คนในสังคมมีเสรีภาพในอัตราหนึ่ง
5. คนในสังคมมีความเสมอภาคในอัตราหนึ่ง

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช ได้กล่าวว่า พื้นฐานสำคัญของอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมีผลทำให้เกิดการจัดระบบและวิธีการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น มีลักษณะเด่นสามประการคือ

1. การมีสิทธิในสติปัญญาของมนุษย์ และเชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่จะใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจปัญหาความเป็นอยู่ของมนุษย์เอง

²²วิสุทธิ โปธิแทน, “ความคิดเกี่ยวกับการให้ความรู้ในทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย”, รัฐศาสตร์สาร, ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2519), หน้า 36.

2. ความเชื่อในความสามารถและการมีเหตุผลของมนุษย์นำไปสู่การสนับสนุนเสรีภาพในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการรวมเป็นสมาคม เสรีภาพในการนับถือศาสนาพุทธ ฯลฯ

3. ความเชื่อในความเสมอภาค (equality) ของบุคคลในสังคม ที่ควรได้รับโอกาสเท่าเทียมกันจากการปฏิบัติงานของรัฐจากกฎหมายต่างๆ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป การมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายถึง แบบแผนความประพฤติที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากแนวความคิด อย่างมั่นคงและจริงจังในความคิด การยึดมั่นว่าประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเห็นความสำคัญของประชาชน ทั้งหมดมีความเชื่อในสติ เหตุผล โดยเน้นเรื่องความเสมอภาคทางค่านิยมและเศรษฐกิจด้วย²³

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุวิทย์ รุ่งวิสัย ศึกษารายงานวิจัยของ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลนครเชียงใหม่ 2533” พบว่า

1. การรู้หนังสือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ รู้หนังสือจบ ป. 4 ขึ้นไปมีร้อยละ 94.25 ไม่รู้หนังสือเลยร้อยละ 1.75 ส่วนที่เหลือไม่จบ ป. 4 และไม่ตอบเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้จบระดับอุดมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 21.75

2. อาชีพ ส่วนมากประชาชนมีอาชีพค้าขายร้อยละ 30.75 รับจ้างร้อยละ 28.25 และรับราชการร้อยละ 15.0 ส่วนที่เหลืออาชีพอื่น ๆ

3. การทราบถึงการเลือกตั้ง ประชาชนร้อยละ 81.5 ทราบว่ามีเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลในจำนวนนี้ ทราบวันเลือกตั้งร้อยละ 54.25 ส่วนที่เหลือไม่ทราบวันเลือกตั้ง

4. สื่อมวลชน ประชาชนได้รับทราบว่ามีการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชนร้อยละ 57.50

5. การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น

5.1 ประชาชนร้อยละ 24.75 เคยสนทนาเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นที่เหลือไม่สนใจ

5.2 ประชาชนร้อยละ 28.50 เคยฟังการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งส่วนที่เหลือไม่เคย

5.3 ประชาชนร้อยละ 21.75 เคยสนทนากับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

5.4 การเลือกตั้งที่ผ่านมา ประชาชนร้อยละ 62.0 เคยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น ส.ส. ส.จ. หรือ ส.ท. ส่วนที่เหลือไม่เคยไป

²³ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช, อุดมการณ์ทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2517), หน้า 48.

5.5 ในการเลือกตั้งวันที่ 23 กันยายน 2533 ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงร้อยละ 45.50 ตั้งใจจะไปเลือกตั้ง ร้อยละ 13.25 ตั้งใจจะไม่ไปและร้อยละ 37.75 ไม่แน่ใจว่าจะไปเลือกตั้ง

6. เลือกบุคคล หรือกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 51.60 (เฉพาะกลุ่มที่ตั้งใจจะไปเลือกตั้ง ร้อยละ 45.50) จะเลือกกลุ่มการเมือง ร้อยละ 38.50 จะเลือกตัวบุคคลร้อยละ 9.9 จะพิจารณาทั้งกลุ่ม และตัวบุคคล

7. การซื้อเสียงในการเลือกตั้ง

7.1 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร้อยละ 73.0 ทราบว่าในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา มีการซื้อเสียง ในเขตเทศบาลเมืองเชียงใหม่

7.2 ในการเลือกตั้งในวันที่ 23 กันยายน 2533 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร้อยละ 70 คาดว่า จะมีการซื้อเสียงเลือกตั้ง

8. ระดับการศึกษา กับกิจกรรมทางการเมือง กลุ่มผู้ได้รับการศึกษาในระดับประถม และมัธยมต้น ให้ความสนใจฟังการรณรงค์หาเสียงมากกว่าผู้ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาร้อยละ 30 : 20 แต่ในการสนทนากองเมือง ผู้ได้รับการศึกษาสูงเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้ได้รับการศึกษาค่ำ ร้อยละประมาณ 30 : 25 ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่มีข้อแตกต่างระหว่างผู้ที่ได้รับการศึกษาที่ ต่างกัน²⁴

เสน่ห์ นันทะโชติ ศึกษาเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในชุมชนชนบทไทย โดยได้ศึกษาเฉพาะประชาชนบ้านวังคล้า อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และมุ่งศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางการเมือง” ว่ามี ผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนประการใด ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะมีระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองก่อนข้างสูงกว่าผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองต่ำ

2. ช่องทางของการสื่อสารทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน โดยบุคคลที่ใช้ช่องทางการเปิดรับสื่อมวลชนในการรับข่าวสารทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล

3. ระดับการสื่อสารทางการเมืองของประชาชน มีความสัมพันธ์กับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย

²⁴ สุวิทย์ รุ่งวิสัย, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนคร เชียงใหม่, (เชียงใหม่ : เทศบาลนครเชียงใหม่, 2533), หน้า 35 – 37.

สำนึกของตนเอง ขณะที่ผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มักจะมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการชักจูงระดมพลังจากผู้อื่น

4. บุคคลที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางสื่อสารทางการเมืองแตกต่างกันจะมีลักษณะการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันโดยประชาชนในชนบทที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูงกว่าการสื่อสารระดับบุคคลโดยเฉลี่ยจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกของตนเอง แต่ผู้ที่ได้ข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคลในระดับที่สูงกว่าการเปิดรับสื่อมวลชน โดยเฉลี่ยจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังของผู้อื่น²⁵

สันติ สาณศิลป์ ศึกษาเรื่อง “การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานโรงแรมนารายณ์ ผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้ทางการเมืองระดับสูงและต่ำ จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันในรูปแบบการมีบทบาทในชุมชน การรณรงค์หาเสียงและการทำงานในพรรค การสื่อข่าวสารทางการเมืองและการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้ทางการเมืองในระดับสูงมีแนวโน้มเข้าร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีความรู้ทางการเมืองในระดับต่ำ ส่วนการประท้วงไม่ปรากฏความแตกต่างและผู้ใช้แรงงานซึ่งเป็นสมาชิกองค์การหรือสมาคมที่ผู้นั้นสมัครใจเข้าเป็นสมาชิกแม้ว่าองค์การนั้นจะไม่ใช้องค์การทางการเมืองก็ตาม มักจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์การ”²⁶

สาธิต วินุราช ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีครูประถมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่า ในภาพรวมครูประถมศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ทำการสอน ความถี่ในการไปโรงเรียนในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษ และการได้รับข่าวสาร ด้านการเมืองในทิศทาง

²⁵ เสน่ห์ นนทะโชติ, “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชุมชนบทไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านวังคล้า อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, ภาควิชาการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2524, หน้า บทคัดย่อ.

²⁶ สันติ สาณศิลป์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานโรงแรมนารายณ์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2530, หน้า บทคัดย่อ.

เดียวกันส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมประสบการณ์ในการทำงานและระดับการครองชีพ ซึ่งทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่างๆต่อการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม ประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการครองชีพ ซึ่งทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่างๆต่อการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ปรากฏว่าครูชายมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าครูหญิง ครูที่ทำการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้น ครูที่มีความเชื่อมโยงในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าครูที่ไม่มีความเชื่อมโยงในพรรคการเมืองใดพรรค²⁷

อภิชาติ การิกาญจน์ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาแบบแผนตามมาตรวัดแบบกัตต์แมน โดยศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภาคใต้ของประเทศไทย กรณีศึกษาเฉพาะจังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นจังหวัดเล็ก ๆ มีเขตเลือกตั้งเพียงเขตเดียว ที่มีคนสนใจและกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่น้อยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม ประชากรที่มีความแตกต่างกันในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อศึกษาถึงแบบแผนของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีระดับความแตกต่างกันอย่างไร”

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นแบบแผนตามมาตรวัดแบบกัตต์แมน
2. บุคคลซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกัน โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมสูงจะมีอัตราของการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าบุคคลที่อยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับกลาง และระดับต่ำ
3. ความตระหนักในฐานะพลเมือง มีลักษณะเป็นแบบแผนตามมาตรวัดแบบกัตต์แมนโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการกำหนดทำนาย (coefficient of reproducibility) = 0.96 การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมีลักษณะเป็นแบบแผนตามมาตรวัดแบบกัตต์แมน²⁸

²⁷สาธิต วินุราช, “การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีครูประถมศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2534, หน้า บทคัดย่อ.

²⁸อภิชาติ การิกาญจน์, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาแบบแผนมาตรวัดกัตต์แมน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2534, หน้า บทคัดย่อ.

ประกาศศักดิ์ ธานีพงษ์ ศึกษาเรื่อง “นักธุรกิจกับการเมือง : การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ระดับการศึกษา และรายได้ที่แตกต่างกัน ทำให้มีทัศนคติ ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างกัน ผู้ที่มีรายได้สูงจะมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำ ระดับการศึกษาก็เช่นเดียวกัน ส่วน ด้านอายุ และเวลาการทำงานไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง”²⁹

จรัญ จงสวัสดิ์ ศึกษาเรื่อง “แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานสุขาภิบาลกรรมการมาจากการเลือกตั้ง และประธานกรรมการโดยตำแหน่ง เพศ พบว่า ผู้ชายมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สูงกว่าผู้หญิง อายุพบว่า ผู้ที่มีอายุสูงกว่ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า การศึกษา ผู้ที่ระดับการศึกษาปานกลาง มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มี ระดับการศึกษาต่ำ และเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอัตราสูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ ระดับการศึกษาต่ำ และเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในอัตราสูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ”³⁰

วรทัศน์ วานิชอังกูร ศึกษา เรื่อง “ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิม : ศึกษาเฉพาะกรณี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ผู้นำท้องถิ่นมุสลิมที่มีอายุมากจะเข้าร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีอายุน้อย
2. ผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีรายได้สูงจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีรายได้ต่ำ

²⁹ประกาศศักดิ์ ธานีพงษ์, “นักธุรกิจการเมือง : การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2528, หน้า บทคัดย่อ.

³⁰จรัญ จงสวัสดิ์, “แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง และประธานกรรมการสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2533, หน้า บทคัดย่อ.

3. ผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีการศึกษาสูงจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิมที่มีการศึกษาต่ำ”³¹

จาดูรงค์ ผ่องลำเจียก ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์ในชุมชนแออัดกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง : การศึกษาเฉพาะกลุ่มกรณีชุมชนแออัดเขตเลือกตั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกันมากนัก จึงไม่อาจยอมรับได้ว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้มีอายุมากจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ผู้ที่มีอายุปานกลาง และน้อย ระดับการศึกษาปานกลาง จะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าระดับอื่น ๆ”³²

สุนันท์ เกษมชัยอนันต์ ศึกษาเรื่อง “ทัศนคติทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสื่อมวลชนไทย : ศึกษาเปรียบเทียบผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ สารการเมืองไม่แตกต่างกัน โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ อายุ และระยะเวลาการทำงาน แต่เพศ ระดับการศึกษาและรายได้เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง”³³

บุญชัยธีร์ พานิชประไพ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานในเครือซีเมนต์ไทย ผลการศึกษาพบว่า อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับพนักงาน และระดับรายได้ต่อเนื่อง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานในเครือซีเมนต์ไทย” การมีส่วนร่วมทางการเมือง แท้จริงคือ การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม กิจกรรมเหล่านี้ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม

³¹วรัทศน์ วานิชอังกูร, “การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิม : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดชายแดนภาคใต้,” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต, ภาควิชาการปกครอง. (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2537, หน้า บทคัดย่อ.

³²จาดูรงค์ ผ่องลำเจียก, “ภาวะผู้นำและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในชุมชนแออัดกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง : การศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนแออัดในเขตเลือกตั้งที่ 2”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2543, หน้า บทคัดย่อ.

³³สุนันท์ เกษมชัยอนันต์, “ทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสื่อมวลชนไทย : ศึกษาเปรียบเทียบผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สารการเมือง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2536, หน้า บทคัดย่อ.

ทางการเมือง การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ คือกระบวนการทางการเมืองซึ่งนำไปสู่การบรรลุสู่เป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ในฐานะที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกระบวนการทางการเมืองซึ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน ดังนั้น การศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นกระบวนการทางการเมือง(Political process) จึงเกี่ยวกับการผ่านทางสังคมประภคิตทางการเมือง การมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น ความรู้สึกล้านประสิทธิภาพทางการเมือง การรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้³⁴

จากผลการศึกษาวิจัยดังที่ได้รวบรวมมาแล้วข้างต้น ประกอบกับทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องได้นำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งกล่าวถึงนี้

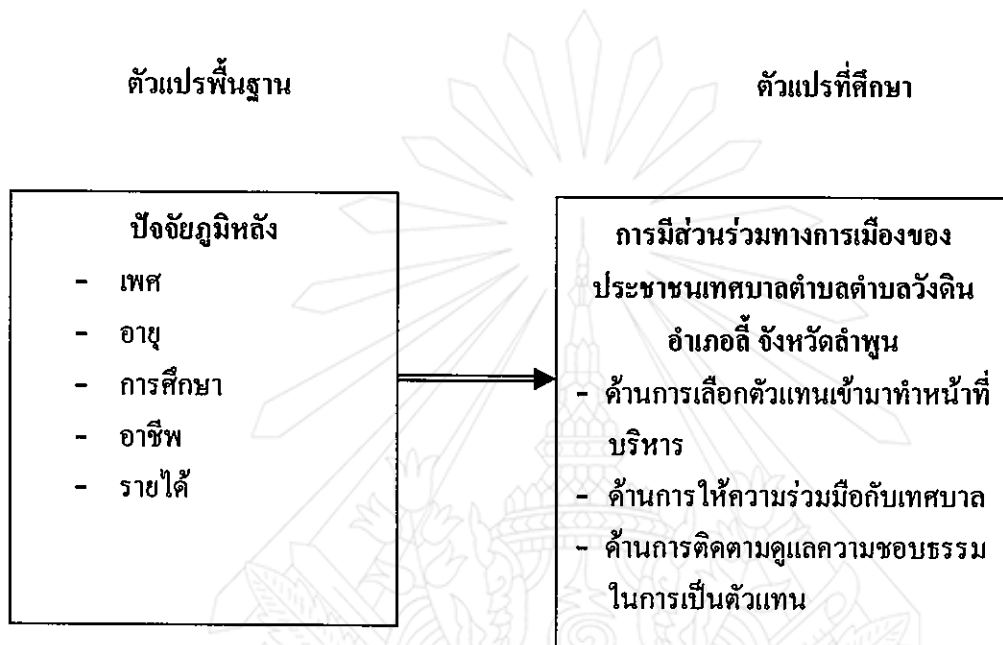
จिरาพร บุญพร ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณี ครูประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของครูประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรีจังหวัดเพชรบูรณ์ได้แก่ เพศ อายุระดับเงินเดือน ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม สนใจรับข่าวสารด้านการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ส่วนระดับการศึกษาไม่ใช่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย”³⁵

³⁴บุญยธีร์ พานิชประไพ, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเครือข่ายซีเมนต์ไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2538, หน้า บทคัดย่อ.

³⁵จिरาพร บุญพร. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2539.

2.8 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการกำหนดกรอบแนวคิด เพื่อการวิจัยในเรื่องนี้ โดยมีตัวแปรพื้นฐานได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตัวแปรที่ศึกษา คือ ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างเครื่องมือ
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บและรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังดิน จำนวน 3,737 คน¹

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังดินที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 2,832 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากตารางของ Krejcie and Morgan แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ศึกษา และข้อคำถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลวังดิน 3 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

¹เทศบาลตำบลวังดิน “สถิติจากสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลวังดิน”, ธันวาคม, 2547, (อัครสำเนา).

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ไข

แบบสอบถามใช้มาตราวัดแบบ Cumulative Scale ตามวิธีของกัตต์แมน (Guttman Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การวัด 2 ระดับ คือ เคย กับ ไม่เคย²

3.3 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลวังคีน อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อวางแผนการวิจัย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแนะนำ จึงได้นำไปทดสอบ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 35 ชุด

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลวังคีน อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย บทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ และวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

²สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538), หน้า 175.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตเทศบาลตำบลวังดิน ที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังดินจำนวน 341 คน เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์และสนองตอบตามวัตถุประสงค์ ซึ่งได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน และผลการวิเคราะห์นำเสนอเป็น 3 ตอน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน 3 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามและความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

4.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ผลการศึกษามีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	181	53.0
หญิง	160	47.0
รวม	341	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง คือ เป็นเพศชาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 และเป็นเพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุระหว่าง 18 - 25 ปี	43	12.6
อายุระหว่าง 26 - 35 ปี	78	23.0
อายุระหว่าง 36 - 45 ปี	96	28.1
อายุระหว่าง 46 - 55 ปี	72	21.1
อายุ 56 ปีขึ้นไป	52	15.2
รวม	341	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 รองลงมาคืออายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 มีอายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 มีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ การศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อ่านออกเขียนได้	10	2.9
ประถมศึกษา	66	19.4
มัธยมศึกษา หรือ ปวช.	72	21.1
อนุปริญญาหรือ ปวส.	109	32.0
ปริญญาตรีขึ้นไป	84	24.6
รวม	341	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 66 คนคิดเป็นร้อยละ 19.4 กลุ่มตัวอย่างที่อ่านออกเขียนได้มีจำนวนน้อยที่สุดจำนวน 10 คนคิดเป็นร้อยละ 2.9

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	97	28.4
ค้าขาย	61	17.9
รับจ้าง	78	22.9
เกษตรกรกรรม(ทำไร่,ทำนา,เลี้ยงสัตว์)	58	17.0
อื่น ๆ	47	13.8
รวม	341	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 อาชีพค้าขาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 อาชีพเกษตรกรกรรม(ทำไร่, ทำนาเลี้ยงสัตว์) จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ (พนักงานร้านค้า บริษัท นักศึกษา) มีจำนวนน้อยที่สุด คือ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000 บาท	32	9.4
3,001 – 5,000 บาท	44	12.9
5,001 – 7,000 บาท	64	18.8
7,001 – 9,000 บาท	76	22.3
9,001 บาท ขึ้นไป	125	36.6
รวม	341	100

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 9,000 บาทขึ้นไป จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือน ตั้งแต่ 7,001 – 9,000 บาท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 รายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,001 – 7,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 รายได้ต่อเดือน ตั้งแต่ 3,001 – 5,000 บาท จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คือ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4

4.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองเทศบาลตำบลวังดิน

การวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของเทศบาล ตำบลวังดิน ประกอบด้วย ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน โดยกำหนดระดับ ของการมีส่วนร่วม ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ระดับ เคย และไม่เคย ผลการศึกษามีดังนี้

4.2.1 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำการบริหาร ตารางที่ 6 คะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร

ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตั้งแต่ท่านเริ่มมีสิทธิ์เลือกตั้ง ท่านเคยไปใช้สิทธิ์หรือไม่	265	77.7	96	28.2
2. ท่านเคยชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งหรือไม่	230	67.4	111	32.6
3. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เช่น ช่วยคิดโปสเตอร์พูดหาเสียงหรือไม่	229	67.2	112	32.8
4. ท่านเคยเป็นผู้นำหาเสียงในระดับชุมชนให้กับผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่	227	66.6	114	33.4
5. ท่านเคยติดตามข่าวสารทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น จากสื่อมวลชนทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์หรือไม่	248	72.7	103	30.2
6. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรม ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประเด็นปัญหาด้านการเมือง การปกครองในท้องถิ่นหรือไม่	216	63.3	125	36.7

ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. ท่านเคยเข้าร่วมรับฟังการประชุมสมาชิกสภาเทศบาลสมัยประชุมสามัญหรือไม่	226	66.3	116	34.0
8. ท่านเคยเข้าร่วมการประชุมผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่	228	66.9	104	30.5
9. ท่านเคยร่วมเป็นกรรมการ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลว่ามีความโปร่งใสหรือไม่	220	64.5	123	36.1
10. ท่านเคยร่วมเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่	219	64.2	98	28.7
คะแนนเฉลี่ย	231	67.7	110	32.3

จากตารางที่ 6 แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำการบริหาร พบว่า เคยมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้วยคะแนนเฉลี่ย 231 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67.7 และไม่เคย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 110 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32.3 เมื่อพิจารณา เป็นรายเรื่อง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมทางการเมือง สูงสุด 3 เรื่อง เกี่ยวกับ

1. ตั้งแต่เริ่มมีสิทธิเลือกตั้ง ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศบาลตำบลวังดิน และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังดิน จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 77.7

2. ติดตามข่าวสารทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น จากสื่อมวลชนทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ในการเลือกตั้งนายกเทศบาลตำบลวังดิน และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังดิน จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7

3. ชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศบาลตำบลวังดิน และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังดิน จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 67.4

ส่วนเรื่องเคยเข้าร่วมกิจกรรม ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ด้านการเมือง การปกครอง ในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 125 คิดเป็นร้อยละ 36.7

สรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตัวแทนเข้าทำการบริหารงานเกี่ยวกับการมีสิทธิเลือกตั้ง ติดตามข่าวสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่น จากสื่อมวลชน วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ในการเลือกตั้งทุกครั้ง และชักชวนผู้อื่นที่มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

4.2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล
 ตารางที่ 7 คะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล

ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านเคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาลด้านการศึกษาบ้างหรือไม่ เช่น การให้ทุนการศึกษา การเลี้ยงอาหารกลางวันเด็กนักเรียน	265	77.7	87	25.5
2. ท่านเคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อม บ้างหรือไม่	245	71.8	106	31.1
3. ท่านเคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาล ด้านสาธารณสุข บ้างหรือไม่	251	73.6	105	30.8
4. ท่านเคยร่วมสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เพื่อช่วยเหลือ งานประเพณี วัฒนธรรม ที่เทศบาลจัดขึ้นบ้างหรือไม่ เช่น วันขึ้นปีใหม่ ประเพณีสงกรานต์ และประเพณีลอยกระทง	224	65.7	117	34.3
5. ท่านเคยร่วมสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมด้านสาธารณสุขไปกอบ้างหรือไม่	214	62.8	127	37.2
6. ท่านเคยเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณประจำปีหรือไม่	216	63.3	113	33.1

ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. ท่านเคยปรึกษากำลัจากทุกกลุ่มเพื่อระดมความคิดในการพัฒนาเทศบาลหรือไม่	222	65.1	111	32.6
8. ท่านเคยร่วมสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและจัดหางานเพื่อรายได้ของเทศบาลหรือไม่	225	66.0	108	31.7
9. ท่านเคยร่วมสนับสนุนกิจกรรมด้านการศึกษาเพื่อสุขภาพหรือไม่	220	64.5	102	29.9
10. ท่านเคยร่วมสนับสนุนการจัดระเบียบบ้านเมืองของเทศบาลหรือไม่	234	68.6	103	30.2
คะแนนเฉลี่ย	232	68.1	108	31.7

จากตารางที่ 7 แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ที่มีต่อด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล พบว่า เคยให้ความร่วมมือกับเทศบาล ด้วยคะแนนเฉลี่ย 232 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68.1 และไม่เคยให้ความร่วมมือกับเทศบาล ด้วยคะแนนเฉลี่ย 108 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 31.8 เมื่อพิจารณา เป็นรายเรื่อง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยให้ความร่วมมือกับเทศบาล สูงสุด 3 เรื่อง เกี่ยวกับ

1. เคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาลด้านการศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การเลี้ยงอาหารกลางวัน เด็กนักเรียนเรื่องฝ่ายบริหารของเทศบาล จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 77.7

2. เคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาล ด้านสาธารณสุข จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 73.6

3. เคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 71.8

ส่วนเรื่องเคยร่วมสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมด้านสาธารณสุขบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 62.8 และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 127 คิดเป็นร้อยละ 37.2

สรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมทางการเมืองต่อเทศบาลตำบลวังดิน ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล ภายใ้การสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาลด้านการศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การเลี้ยงอาหาร

กลางวันเด็กนักเรียนเรื่องฝ่ายบริหารของเทศบาล สนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาล ด้านสาธารณสุข และสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อม

4.2.3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ด้านการติดตาม ดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

ตารางที่ 8 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านเคยร้องเรียน เสนอแนะการแก้ปัญหา ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ปัญหาให้ท่านได้	218	64.0	108	31.7
2. ท่านเคยร้องเรียน เสนอแนะการแก้ปัญหา ท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ปัญหาให้ท่านได้	266	78.0	104	30.5
3. ท่านเคยเขียนจดหมายให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามี การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดบ้างหรือไม่	262	76.8	93	27.3
4. ท่านเคยวิพากษ์ วิจารณ์ การทำงานเทศบาลกับเพื่อน หรือบุคคลที่รู้จักบ้างหรือไม่	258	75.7	105	30.8
5. ท่านเคยร่วมชุมนุม เดินขบวน ขับไล่ สมาชิกสภาเทศบาลและหรือเจ้าหน้าที่เทศบาลบ้างหรือไม่	202	59.2	134	39.3
6. ท่านเคยลงชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาเทศบาล ที่มีความผิดบ้างหรือไม่	243	71.3	126	37.0
7. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมด้านการเมือง การปกครองมาก่อนหรือไม่	214	63.0	121	35.6

ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็น ตัวแทน	เคย		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
8. ท่านเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการเมือง การ ปกครองมาก่อนหรือไม่	208	61.0	110	32.3
9. ท่านเคยค้นหา สอบถาม หรือแลกเปลี่ยนข่าวสาร ประเด็นการเมืองระดับท้องถิ่นที่ท่านสนใจกับ บุคคลอื่นๆ หรือไม่	210	61.6	112	32.9
10. ท่านเคยติดตามข่าวสาร ประเด็นปัญหา ด้าน การเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่นหรือไม่	205	60.1	111	32.6
คะแนนเฉลี่ย	229	67.1	112	33.0

จากตารางที่ 8 แสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ที่มีต่อการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน พบว่า เคยมีส่วนร่วม ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน ด้วยคะแนนเฉลี่ย 229 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67.1 และไม่เคย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 112 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.0 เมื่อพิจารณาเป็นรายเรื่องพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีส่วนร่วมการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน สูงสุด 3 เรื่อง เกี่ยวกับ

1. การร้องเรียน เสนอแนะการแก้ปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ปัญหาได้ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0
2. การเขียนจดหมายให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิด จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8
3. การวิพากษ์ วิเคราะห์ การทำงานเทศบาลกับเพื่อน หรือบุคคลที่รู้จัก จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 75.7

ส่วนเรื่องเกี่ยวกับการร่วมชุมนุม เดินขบวน ขับไล่ สมาชิกสภาเทศบาลและหรือเจ้าหน้าที่เทศบาล กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 134 คิดเป็นร้อยละ 39.3

สรุปได้ว่า ประชาชนก่อนข้างมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตาม ดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนต่อเทศบาลตำบลวังดิน เกี่ยวกับการเขียนจดหมายให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามี การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิด เกี่ยวกับการร้องเรียน เสนอแนะการแก้ปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ปัญหาได้ เกี่ยวกับการวิพากษ์ วิเคราะห์ การทำงานเทศบาลกับเพื่อน หรือบุคคลที่รู้จัก

4.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเทศบาลตำบลวังคีน ประกอบด้วย ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน ผลการศึกษา ดังนี้

4.3.1 ข้อเสนอแนะ ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร

ตารางที่ 9 แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารงาน

ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลายช่องทาง	48	14.07
2. ให้โอกาสแก่ประชาชนเข้าร้องเรียนกับผู้บริหารเทศบาลในเรื่องการเลือกตั้งทุกครั้ง ได้ดียิ่งขึ้น	31	9.09
3. ชี้แจงผลการร้องเรียนผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของเทศบาลหรือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	27	7.92
4. ชี้แจงผลการใช้งบประมาณในการเลือกตั้งให้ประชาชนทราบสม่ำเสมอ	29	8.50
5. ให้ประชาชนเข้าประเมินผลการใช้งบประมาณในการเลือกตั้งของเทศบาล	23	6.75
6. ให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมการใช้งบประมาณในการเลือกตั้งของเทศบาล	18	5.28
รวม	176	51.61

จากตารางที่ 9 แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

อันดับแรกให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังคีน และสมาชิกสภาเทศบาล ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้หลายช่องทาง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.07

อันดับที่สอง การให้โอกาสแก่ประชาชนเข้าร้องเรียนกับผู้บริหารเทศบาลในเรื่องการเลือกตั้งทุกครั้ง ได้ดียิ่งขึ้น จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

อันดับที่สาม การชี้แจงผลการใช้งบประมาณในการเลือกตั้งทุกครั้งให้ประชาชนทราบ
สม่ำเสมอ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50

สรุปได้ว่า ประชาชนต้องการให้เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น
วิจารณ์ เสนอแนะการเลือกตั้งทุกครั้ง และร้องทุกข์เรื่องการเลือกตั้งทุกครั้งที่ผ่านมา ได้หลากหลาย
ยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันต้องการให้เทศบาลชี้แจงผลการร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ชี้แจงการ
ใช้งบประมาณในการเลือกตั้ง ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของเทศบาลให้มากหรือบ่อยครั้งยิ่งขึ้น

4.3.2 ข้อเสนอแนะ ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล

ตารางที่ 10 แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล

ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาล	45	13.20
2. ประสานงานกลุ่มในชุมชนต่าง ๆ ให้เข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลร่วมกัน	38	11.14
3. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการ เลือกตั้งผู้บริหารของเทศบาลทุกครั้ง	35	10.26
4. หมุนเวียนให้ผู้นำชุมชน หรือตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมเป็น คณะกรรมการ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกครั้ง	21	6.16
รวม	139	40.76

จากตารางที่ 10 แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาลพบว่า กลุ่ม
ตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

อันดับแรก การทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาล จำนวน 45 คน คิด
เป็นร้อยละ 13.20

อันดับที่สอง การประสานงานกลุ่มในชุมชนต่าง ๆ ให้เข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง
ผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลร่วมกัน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.14

อันดับที่สาม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหาร
ของเทศบาลทุกครั้ง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26

สรุปได้ว่า ประชาชนต้องการให้เทศบาลดำเนินการเกี่ยวกับทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับการ
เลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลทุกครั้ง เกี่ยวกับการประสานงานกลุ่มในชุมชนต่าง ๆ ให้เข้าร่วม
กิจกรรมการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลร่วมกัน และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารของเทศบาลทุกครั้ง

4.3.3 ข้อเสนอแนะ ด้านการติดตาม ดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน
 ตารางที่ 11 แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการติดตาม ดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. พนักงานเทศบาล ควรติดตามดูแลความชอบธรรมในการเลือกตั้งแก่ประชาชน	51	14.96
2. เทศบาลควรแนะนำการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการให้ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ	36	10.56
3. เรื่องที่ประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ควรมีการมีกรรายงานผลให้แก่ผู้ร้องเรียนทุกระยะ	35	10.26
4. เทศบาลควรออกสำรวจปัญหา ความต้องการ การพัฒนาของประชาชนสม่ำเสมอ เรื่องที่ประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ควรมีการรายงานผลให้แก่ผู้ร้องเรียนทุกระยะ	27	7.92
5. เรื่องที่ประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ต่อเทศบาล เทศบาลควรดำเนินการ อย่างรวดเร็ว	22	6.45
รวม	171	50.15

จากตารางที่ 11 แสดงข้อเสนอแนะ ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

อันดับแรก พนักงานเทศบาล ควรติดตามดูแลความชอบธรรมในการเลือกตั้งแก่ประชาชน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 14.96

อันดับที่สอง เทศบาลควรแนะนำการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการให้ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 10.56

อันดับที่สาม ประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ควรมีการรายงานผลให้แก่ผู้ร้องเรียนทุกระยะ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.26

สรุปได้ว่า ประชาชนต้องการให้ผู้บริหารเทศบาลและพนักงานซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ติดตามดูแลความชอบธรรมในการเลือกตั้งแก่ประชาชนทุกครั้ง ควรแนะนำการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการให้ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง และประชาชนที่สนใจการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกครั้งอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

2. เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตเทศบาลตำบลวังดิน ที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศบาลตำบลวังดิน และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลวังดิน ซึ่งมีประชากรจำนวน 2,832 คน และทำการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยโดยทำการเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 341 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแล ความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53.0 มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี ร้อยละ 28.1 การศึกษาอนุปริญญาหรือ ปวส. ร้อยละ 32.0 ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 28.4 และรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ 9,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 36.6

5.1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เทศบาลตำบลวังดิน

1. ด้านการเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 231 คะแนน เรื่องที่กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยมีความถี่มากที่สุด คือ เรื่องการที่เริ่มมีสิทธิเลือกตั้งจะไปใช้สิทธิ์ทุกครั้ง จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 77.7

2. ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 232 คะแนน เรื่องที่กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วย มีความถี่มากที่สุด คือ เรื่อง ร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาลด้านการศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การเลี้ยงอาหารกลางวันเด็กนักเรียน จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 77.7

3. ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วย ด้วยคะแนนเฉลี่ย 229 คะแนน เรื่อง ที่กลุ่มตัวอย่าง มีความถี่มากที่สุด คือ เรื่อง การร้องเรียน เสนอแนะ การแก้ไขปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0

5.1.3 ข้อเสนอแนะของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมือง เทศบาลตำบลวังดิน

1. ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร กลุ่มตัวอย่าง ต้องการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศบาลตำบล และสมาชิกสภาเทศบาล ผ่านช่องทางต่าง ๆ ประชาชนเข้าร้องเรียนกับผู้บริหารเทศบาล ในเรื่องการเลือกตั้งทุกครั้งได้ดียิ่งขึ้น ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของเทศบาล หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหลายช่องทางควรมีการชี้แจงผลการร้องเรียนผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของเทศบาล หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และควรชี้แจงผลการใช้งบประมาณในการเลือกตั้งให้ประชาชนทราบสม่ำเสมอ และให้โอกาสประชาชนเข้าประเมินผลการใช้งบประมาณในการเลือกตั้งของเทศบาล แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมการใช้งบประมาณในการเลือกตั้งของเทศบาล

2. ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาลตำบลวังดิน กลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้เทศบาลดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสังเกตได้จากประชาชนต้องการให้เทศบาลเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มประชาชน หรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้กับเทศบาล และที่สำคัญขอให้กลุ่มคนที่เข้าร่วมกิจกรรมสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมด้วย

3. ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้ผู้บริหารเทศบาล และพนักงานซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ทำให้เทศบาลมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ แต่ต้องการให้พนักงานของเทศบาลตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการกับประชาชน ส่วนผู้บริหารเทศบาลก็ควรนำข้อเสนอแนะของประชาชน ไปปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมทั้งควรออกสำรวจปัญหา ความต้องการพัฒนาของประชาชนอย่างสม่ำเสมอและต้องการนำผลการสำรวจไปใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนาเทศบาลเพื่อประโยชน์ด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน ผลการศึกษา อภิปรายผลแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตัวแทนเข้าทำการบริหารงาน เกี่ยวกับการมีสิทธิเลือกตั้ง ติดตามข่าวสารทางการเมืองในระดับท้องถิ่น จากสื่อมวลชนวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ในการเลือกตั้งทุกครั้งและชักชวนผู้อื่นที่มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริต วิบุรราช ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีครูประถมศึกษา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” พบว่าในภาพรวมครูประถมศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ได้แก่ เพศ ระดับชั้นที่ทำการสอนความถี่ในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษ และการได้รับข่าวสารด้านการเมืองในทิศทางเดียวกันส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมประสบการณ์ในการทำงาน และระดับการครองชีพ ซึ่งทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมประสบการณ์ในการทำงานและระดับการครองชีพ ซึ่งทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่างๆต่อการมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย ปรากฏว่าครูชายมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าครูหญิงครูที่ทำการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้น ครูที่มีความถี่ในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยมากกว่าครูที่ไม่มีความถี่ในพรรคการเมืองใดพรรค

2. ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล ภายใต้การสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาลด้านการศึกษา เช่น การให้ทุนการศึกษา การเลี้ยงอาหารกลางวันเด็กนักเรียนเรื่องฝ่ายบริหารของเทศบาล สนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาล ด้านสาธารณสุข และสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยธีร์ พานิชประไพ ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานในเครือซีเมนต์ไทย ผลการศึกษาพบว่า อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับพนักงาน และระดับรายได้ต่อเดือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมี

ส่วนร่วมทางการเมืองของพนักงานในเครือซีเมนต์ไทย” การมีส่วนร่วมทางการเมือง แท้จริงคือ การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม กิจกรรมเหล่านี้ ก่อให้เกิด ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมทางการเมือง การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ คือกระบวนการทางการเมืองซึ่งนำไปสู่การบรรลุผู้เป้าหมายที่ประชาชนต้องการ ในฐานะที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกระบวนการทางการเมืองซึ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ใช้ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารด้านการให้ความร่วมมือ กับเทศบาล และด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน ดังนั้น การศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น ในฐานะที่เป็นกระบวนการทางการเมือง (Political process) จึงเกี่ยวกับการผ่านทางสังคมประจักษ์ทางการเมือง การมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่น ความรู้สึก ด้านประสิทธิภาพทางการเมือง การรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษาวิจัยดังที่ได้รวบรวมมาแล้วข้างต้น ประกอบกับทฤษฎีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องได้นำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งกล่าวถึงนี้

3. ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน พบว่า ประชาชนค่อนข้างมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการติดตาม ดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนต่อเทศบาลตำบลวังคันทน์ เกี่ยวกับการเขียนจดหมายให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดเกี่ยวกับการร้องเรียน เสนอแนะ การแก้ปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ปัญหาได้ เกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลกับเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก ซึ่งสอดคล้องของเสน่ห์ นันทะโชติ ศึกษาเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนชนบทไทย โดยได้ศึกษาเฉพาะประชาชนบ้านวังคล้า อำเภอเติงตาว จังหวัดนครราชสีมา และมุ่งศึกษาวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางการเมือง” ว่ามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนประการใด ผลการศึกษาวินิจฉัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะมีระดับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างสูงกว่าผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองต่ำ

2. ช่องทางของการสื่อสารทางการเมืองที่แตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน โดยบุคคลที่ใช้ช่องทางเปิดรับสื่อมวลชนในการรับข่าวสารทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ใช้ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล

3. ระดับการสื่อสารทางการเมืองของประชาชน มีความสัมพันธ์กับลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผู้ที่มีการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกของตนเอง ขณะที่ผู้มีการสื่อสารทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มักจะมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังจากผู้อื่น

4. บุคคลที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางสื่อสารทางการเมืองแตกต่างกันจะมีลักษณะการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันโดยประชาชนในชนบทที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองเปิดรับสื่อมวลชนในระดับสูงกว่าการสื่อสารระดับบุคคล โดยเฉลี่ยจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกของตนเอง แต่ผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคลในระดับที่สูงกว่าการเปิดรับสื่อมวลชนโดยเฉลี่ยจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังของผู้อื่น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีผลบังคับใช้ จึงถือได้ว่าเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ที่ประเทศไทยเคยมีมา

1. เป็นการให้สิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกัน ความแตกต่างทางสถานะบุคคลไม่ได้เป็นสาเหตุของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนแต่อย่างใด จะเห็นได้จากปัจจุบันนี้ การเมืองในระดับรากหญ้า นับตั้งแต่การเมืองท้องถิ่นระดับล่างสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล

2. การกำหนดให้การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องไปทำการเลือกตั้ง การเข้ามาดำเนินการเลือกตั้งโดยองค์กรอิสระ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่มีมาตรการดำเนินการอย่างเฉียบขาดกับผู้ที่จะละเมิดกฎหมายเลือกตั้ง จนบางครั้งถึงกับตัดสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกต่อไป ซึ่งมาตรการดังกล่าว ส่งผลให้นักการเมืองมีความระมัดระวังในการหาเสียงมากยิ่งขึ้น แต่มิได้ หมายความว่า การทุจริตการเลือกตั้งจะหมดไปจากการเมืองไทยเสียทีเดียว จากสภาพสังคมการเมืองไทยปัจจุบันนี้ทำให้เห็นได้ว่า การเมืองเริ่มมีความยุติธรรม โปร่งใสมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร แสดงให้เห็นว่าคนไทยทุกคนไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงหนีกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ในชีวิตประจำวัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเกิดความสมบูรณ์ ครอบคลุมประเด็นที่เป็นองค์ประกอบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังคีน อำเภอสี จังหวัดลำพูน ดังนั้น ในโอกาสต่อไปควรทำการศึกษาวิจัย

1. บทบาททางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อที่จะทำให้ทราบว่านักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งแล้วมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่น
2. ศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะทำให้ทราบว่าบทบาททางการเมืองของแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไรและควรปรับปรุงอย่างไรต่อการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น

บรรณานุกรม

1. หนังสือภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. กระทรวงมหาดไทย. การยกฐานะเทศบาล. พ.ศ. 2546.
- กฤษฎา เพิ่มทันจิตต์. รายงานผลการวิจัย. เรื่อง การแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมกับการปกครองเทศบาลไทย. กรุงเทพมหานคร : เอส แอนด์ วี การพิมพ์, 2529.
- จรูญ สุภาพ. หลักรัฐศาสตร์ฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- ชัยอนันต์ สมุทรวาณิช. อุดมการณ์ทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคเส็ดไทย, 2517.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์แอนด์พริ้นติ้ง, 2539.
- ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, 2527.
- เทศบาลตำบลวังดิน, แผนเทศบาลตำบล. สำนักงานเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอสี จังหวัดลำพูน, 2547
- ประทาน คงฤทธิศึกษาการ. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. ข่าวสารการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, 2527.
- ลิจิต ธีรเวดิน. การเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท, 2541.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่. เชียงใหม่ : เทศบาลนครเชียงใหม่. 2533.

แสวง รัตนมงคลมาส, “พฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2510 : ศึกษากรณี เทศบาลเมืองขอนแก่น และมหาสารคาม”, รายงานการวิจัย, สาขาพัฒนาสังคม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2516.

อกิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โณณการพิมพ์, 2527.

2) บทความในวารสาร

วิสุทธิ โปธิ์แท่น. “ความคิดเกี่ยวกับการให้ความรู้ทางการเมืองเพื่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย”, รัฐศาสตร์สาร. ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม - กันยายน) 2519.

3) วิทยานิพนธ์

จาดรงค์ ผ่อนลำเจียก. “ภาวะผู้นำและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในชุมชนแออัดกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนแออัดในเขตเลือกตั้งที่ 2”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

จรัญ จงสวัสดิ์. “แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการมาจากการเลือกตั้งและประธานกรรมการสุขาภิบาล โคต้าแห่งตำแหน่ง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

จิราพร บุญพร. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.

ประกาศศักดิ์ ธานีพงษ์. “นักธุรกิจการเมือง : การศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

บุญยัธีร์ พานิชประไพ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักธุรกิจไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเครือซีเมนต์ไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

วรทัศน์ วานิชอังกูร. “การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นไทยมุสลิม : ศึกษาเฉพาะกรณี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

- สาริต วิบุรราช. “การมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีประถมศึกษา อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.
- สันติ สาณศิลป์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ใช้แรงงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานโรงงานรายณ์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาธรรมศาสตร์. 2530.
- เสน่ห์ นนทะโชติ. “การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชุมชนบทไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี บ้านวังค้ำ อำเภอลองหลวง จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุนันท์ เกษมชัยอนันต์, “ทัศนคติทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสื่อมวลชนไทย : ศึกษาเปรียบเทียบผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สายการเมือง”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536.
- อภิชาติ การิกานนท์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาแบบแผนมาตรฐานวัดกัฒแมน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.

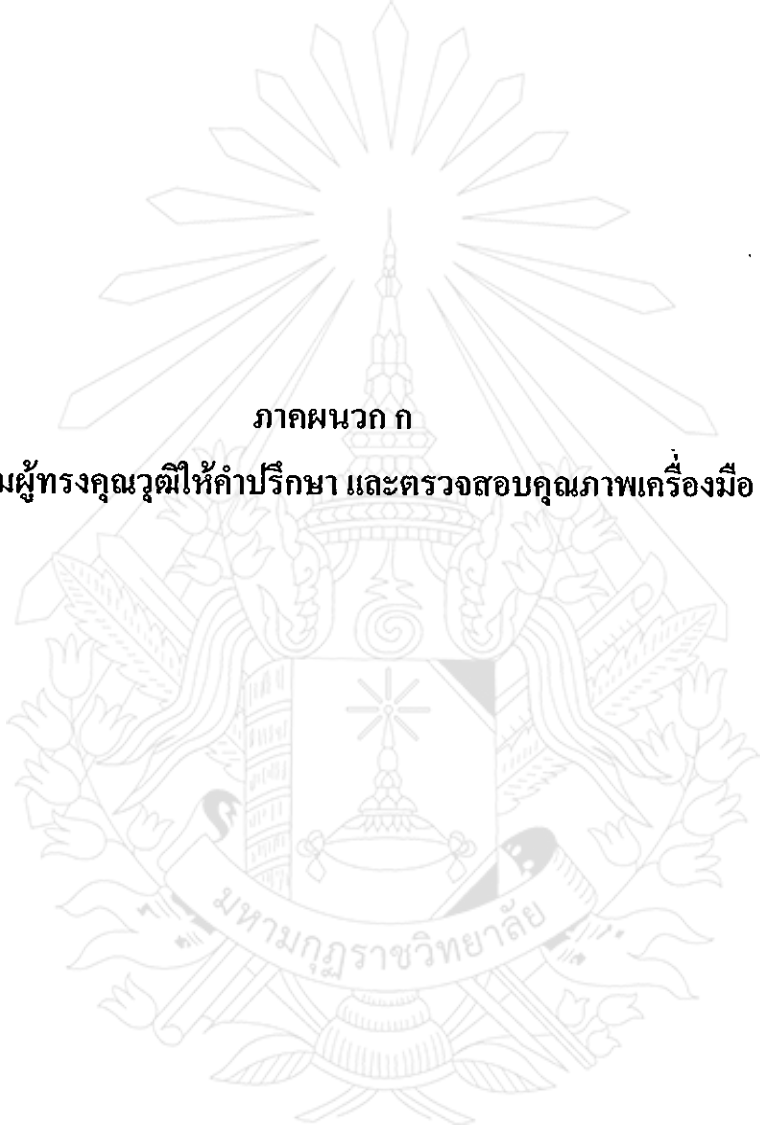
2. ภาษาอังกฤษ

1) Books

- Cambell, A. G. and Miller, W. E. *The Voter Decides*. Evanston : Row & Paterson, 1954.
- Milbrath, L.W. and Goe, M. L. *Why and How People Get Involved in Politics*. Chicaco : Rand Mcanlly, 1977.
- Robert, Sigel W. *Assumptions About the Learning of Political Values*. New York : The Anals, 1965.

2) Articles

- Varra, S. Nie, N.H. And Kim. “Jae - one Participation and Political Equality”. London : Czmbriage University Press, 1978.
- Uphoff, N.T. “Farmers Participation in Project Formulation : Design And Operation, In Paper present at Second Annual Agricultural Sector”. Seminar, Washington D.C. : World Bank, 1968.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษา และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำปรึกษา และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. พระปลัดบุญธรรม บุญธรรมโม

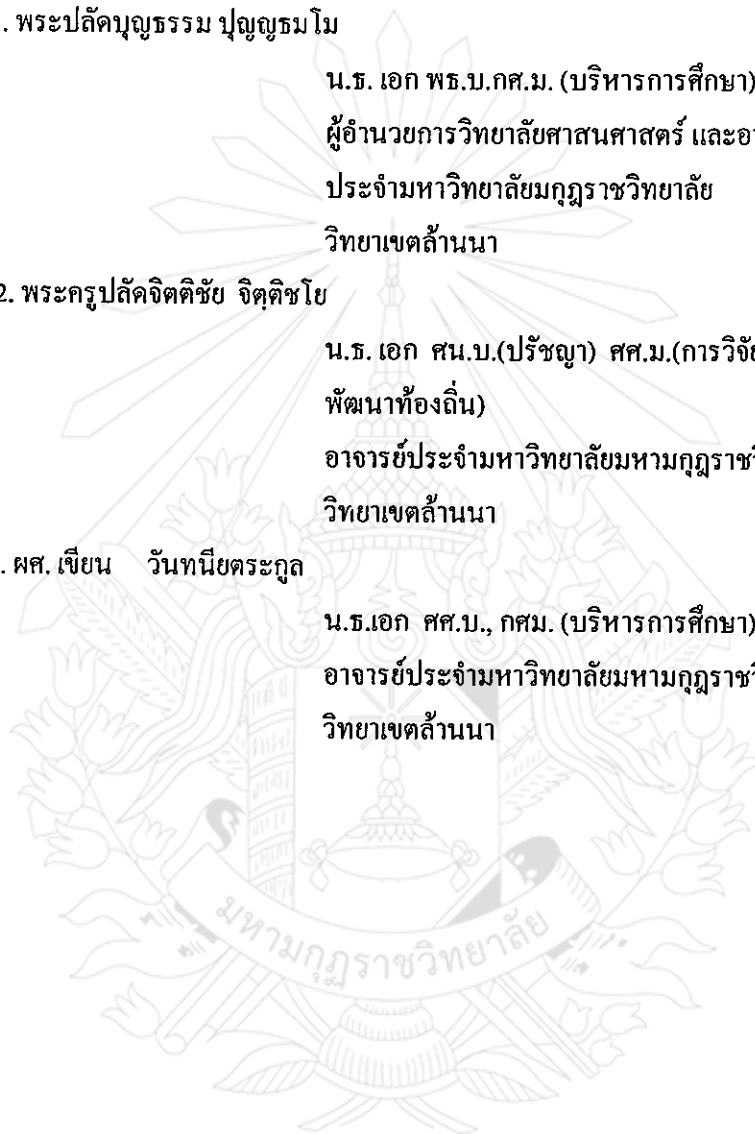
น.ธ. เอก พธ.บ.กศ.ม. (บริหารการศึกษา)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ และอาจารย์
ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

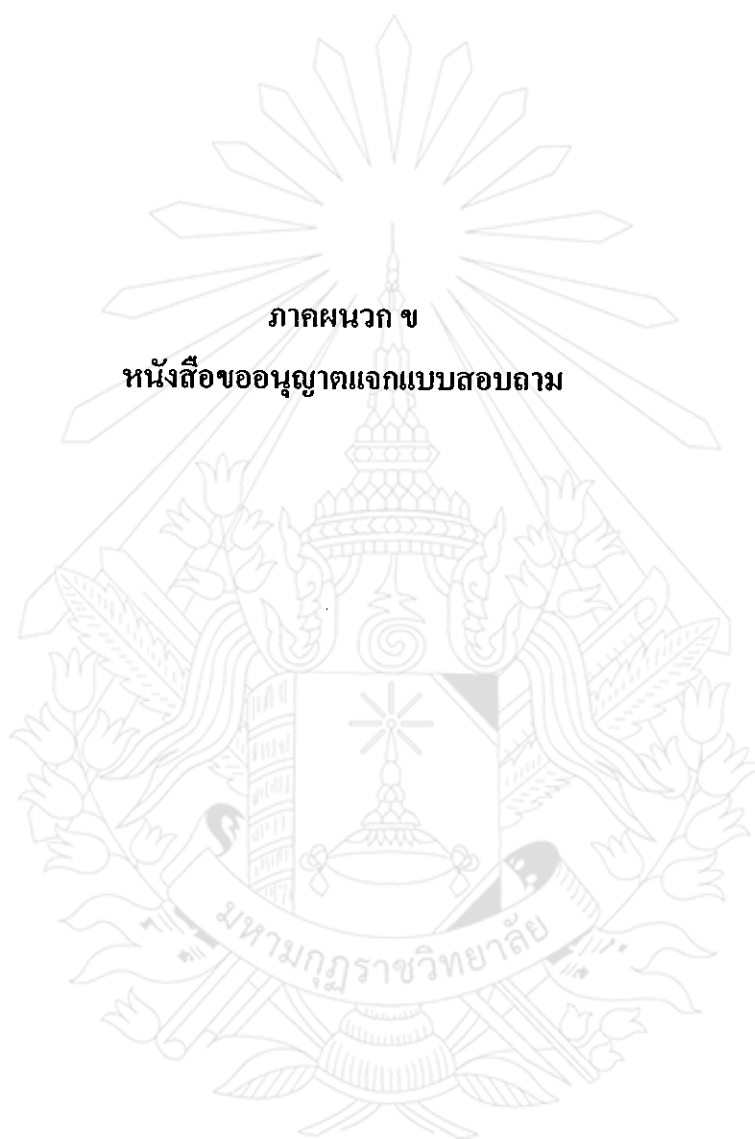
2. พระครูปลัดจิตติชัย จิตติชัยโย

น.ธ. เอก ศน.บ.(ปรัชญา) ศศ.ม.(การวิจัยและ
พัฒนาท้องถิ่น)
อาจารย์ประจำวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

3. ผศ. เขียน วันทนียตระกูล

น.ธ.เอก ศศ.บ., กศม. (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ประจำวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
๑๐๓ วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ถนนพระปกเกล้า ตำบลพระสิงห์
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๕๓๒๗-๐๘๗๕-๖ โทรสาร : ๐-๕๓๘๑-๔๗๕๒
www.lanna.mbu.ac.th

เทศบาลตำบลวังดิน
วันที่: 4 ก.ย. ๕9
เลขที่: ๑๑๑

28 สิงหาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลวังดิน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ด้วย นางชอนกลีน วิเชยันต์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ทำสารนิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลวังดิน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสตศาสดรมหาบัณฑิต (ศน.ม.) โดยมี รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย และ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้ นางชอนกลีน วิเชยันต์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำการวิจัยต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขออนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

เรียน - นายกเทศมนตรีตำบลวังดิน

- ด้วยนางชอนกลีน วิเชยันต์ นักศึกษา (พระปัลลัตนบุญธรรม ปุณฺณธมฺโม)

ระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
กรรมการและเลขานุการโครงการบัณฑิตศึกษา

ไ้ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลไปดำเนินการศึกษาวิจัย

- เห็นควรพิจารณาอนุญาต

(นางชอนกลีน วิเชยันต์)

สำนักงานศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

โทร. 0-5327-0975-6 ต่อ 22 มือถือ 0-4616-2250 โทรสาร. 0-5381-4752

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus ; 103 Pra pokklao Rd., Chiang Mai 80200 (Thailand)

อน(ก)ค

นายสมปติ เมืองขวา

นายกเทศมนตรีตำบลวังดิน

4 ก.ย. 2549

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณี
เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง จุดประสงค์ของแบบสอบถามนี้ เพื่อศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น :
ศึกษากรณี เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน การตอบแบบสอบถามไม่มีผลกระทบต่อ
ผู้ตอบแบบสอบถาม หรือหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องแต่ประการใด จึงขอให้ตอบแบบสอบถาม
ตามความเป็นจริง

2. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบล อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายเปิด ที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ
คิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์
ในทางวิชาการเพื่อการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางช่อนกลิ่น วิเชษณ์ต์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องคำตอบที่ท่านเห็นว่าตรงกับกรปฏิบัติของท่าน ให้ครบ
สมบูรณ์ทุกข้อ

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในการ ปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน	ระดับการมีส่วนร่วม	
		เคย	ไม่เคย
	<u>ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร</u>		
1.	ตั้งแต่ท่านเริ่มมีสิทธิ์เลือกตั้ง ท่านเคยไปใช้สิทธิ์ หรือไม่		
2.	ท่านเคยชักชวนผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง บ้างหรือไม่		
3.	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เช่น ช่วยคิด โปสเตอร์ พุดหาเสียง บ้างหรือไม่		
4.	ท่านเคยเป็นผู้นำหาเสียงในระดับชุมชนให้กับผู้สมัครสมาชิก สภาเทศบาล บ้างหรือไม่		
5.	ท่านเคยติดตามข่าวสารทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น จาก สื่อมวลชน ทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ บ้างหรือไม่		
6.	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรม ความเคลื่อนไหว ด้านการเมืองการ ปกครอง ในท้องถิ่น บ้างหรือไม่		
7.	ท่านเคยเข้าร่วมการรับฟังการประชุมของสมาชิกสภาเทศบาล สมัยเปิดประชุมสามัญหรือไม่		
8.	ท่านเคยเข้าร่วมการประเมินผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา เทศบาลหรือไม่		

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในการ ปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอฉะ จังหวัดลำพูน	ระดับการมีส่วนร่วม	
		เคย	ไม่เคย
9.	ท่านเคยร่วมเป็นกรรมการ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลว่า มีความโปร่งใสหรือไม่		
10.	ท่านเคยร่วมเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสมาชิกสภา เทศบาลหรือไม่		
	ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล		
11.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และ หรือแรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมของเทศบาลด้าน การศึกษาบ้างหรือไม่ เช่น การให้ทุนการศึกษา การเลี้ยง อาหารกลางวันเด็กนักเรียน		
12.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และหรือ แรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาลด้านสิ่งแวดล้อม บ้างหรือไม่		
13.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนทางการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และหรือ แรงงาน เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมของเทศบาล ด้านสาธารณสุข บ้างหรือไม่		
14.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์และหรือ แรงงาน เพื่อช่วยเหลือ งานประเพณีวัฒนธรรม ที่เทศบาลจัดขึ้นบ้าง หรือไม่เพียงใด เช่น วันขึ้นปีใหม่ ประเพณีสงกรานต์ และ ประเพณีงานลอยกระทง		
15.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนในด้านการเงิน วัสดุ อุปกรณ์ และหรือ แรงงาน เพื่อช่วยเหลือในกิจกรรม ด้านสาธารณสุข		
16.	ท่านเคยเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ ประจำปีหรือไม่		
17.	ท่านเคยฉีกคำติงจากทุกกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นในการพัฒนา เทศบาลหรือไม่		

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในการ ปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน	ระดับการมีส่วนร่วม	
		เคย	ไม่เคย
18.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและจัดหางาน เพื่อรายได้ของเทศบาลหรือไม่		
19.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนกิจกรรมด้านการศึกษาเพื่อสุขภาพ หรือไม่		
20.	ท่านเคยร่วมสนับสนุนการจัดระเบียบบ้านเมืองของเทศบาล หรือไม่		
	ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน		
21.	ท่านเคยติดตามข่าวสารทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น จาก สื่อมวลชน ทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์บ้างหรือไม่		
22.	ท่านเคยร้องเรียน เสนอแนะการแก้ปัญหาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ และสามารถแก้ปัญหาให้ท่าน ได้		
23.	ท่านเคยเขียนจดหมายขอให้มีการชี้แจงเมื่อพบว่ามีการใช้ อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดบ้างหรือไม่		
24.	ท่านเคยวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานของเทศบาลกับเพื่อนหรือ บุคคลที่รู้จักบ้างหรือไม่		
25.	ท่านเคยร่วมชุมนุม เดินขบวน ขับไล่ สมาชิกสภาเทศบาลและ หรือเจ้าหน้าที่เทศบาลบ้างหรือไม่		
26.	ท่านเคยลงชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาเทศบาลที่มีความผิด บ้างหรือไม่		

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของประชาชนในการ ปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลวังดิน อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน	ระดับการมีส่วนร่วม	
		เคย	ไม่เคย
27.	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรม ด้านการเมือง การปกครองในท้องถิ่น หรือไม่		
28.	ท่านเคยท่านเคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง มาก่อนหรือไม่		
29.	ท่านเคยค้นหา สอบถาม หรือแลกเปลี่ยนข่าวสารประเด็น การเมือง ระดับท้องถิ่น ที่ท่านสนใจกับบุคคลอื่น ๆ หรือไม่		
30.	ท่านเคยติดตามข่าวสาร ประเด็นปัญหา ด้านการเมืองการ ปกครองในระดับท้องถิ่นหรือไม่		

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

1. ด้านการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหาร

.....

.....

.....

2. ด้านการให้ความร่วมมือกับเทศบาล

.....

.....

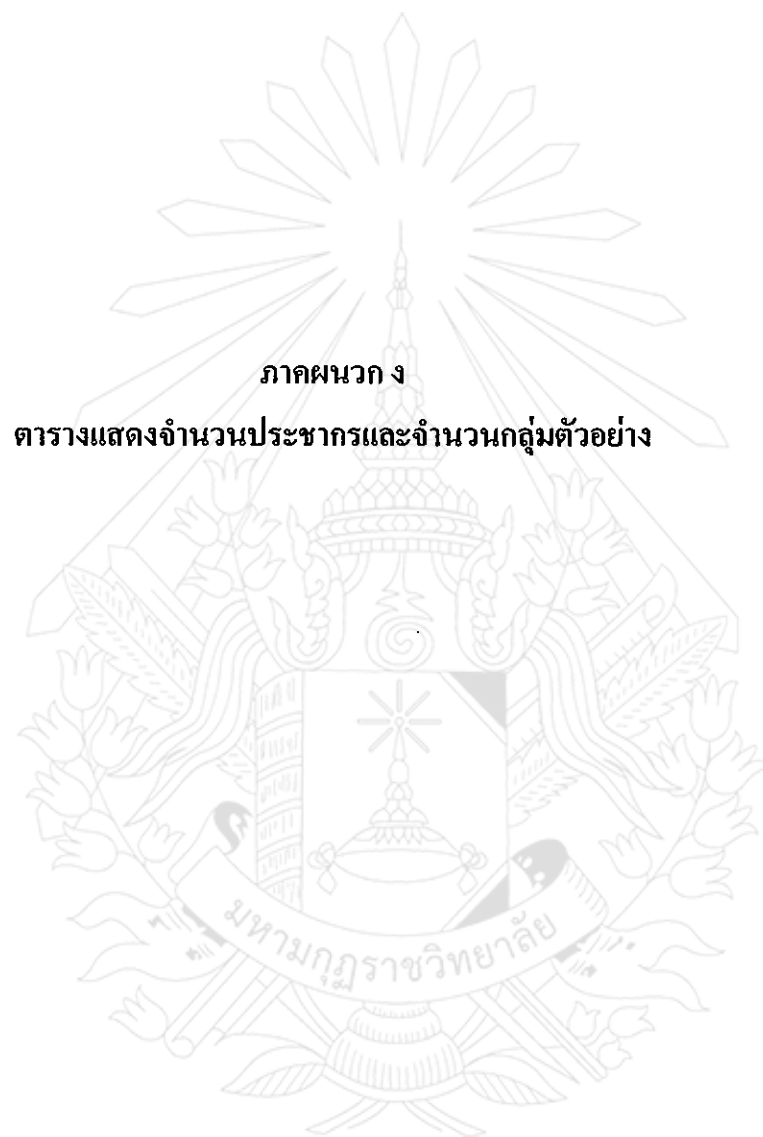
.....

3. ด้านการติดตามดูแลความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan

จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง
10	10	150	108	460	210	2200	327
15	14	160	113	480	241	2400	331
20	19	170	118	500	217	2600	335
25	24	180	123	550	226	2800	338
30	28	190	127	600	234	3000	341
35	32	200	132	650	242	3500	346
40	36	210	136	700	248	4000	351
45	40	220	140	750	254	4500	354
50	44	230	144	800	260	5000	357
55	48	240	148	850	265	6000	361
60	52	250	152	900	269	7000	364
65	56	260	155	950	274	8000	367
70	59	270	159	1000	278	9000	368
75	63	280	162	1100	285	10000	370
80	66	290	165	1200	291	15000	375
85	70	300	169	1300	297	20000	377
90	73	320	175	1400	302	30000	379
95	76	340	181	1500	306	40000	380
100	80	360	186	1600	310	50000	381
110	86	380	191	1700	313	75000	382
120	92	400	196	1800	317	100000	384
130	97	420	201	1900	320		
140	103	440	205	2000	322		

(ที่มา: Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan Education and Psychological Measurement, 1970 : 608-609)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางช่อนกลิ่น วิเชษณ์ต์
วัน เดือน ปีเกิด	22 ธันวาคม 2506
สถานที่เกิด	ตำบลแม่ใจ อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	538/4 หมู่ที่ 14 ตำบลลี อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน
สถานที่ทำงาน	เทศบาลตำบลวังคีน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 51110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ม.ศ.3 จากโรงเรียนแม่ใจวิทยาคม อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2548	ศิลปศาสตรบัณฑิต(พัฒนาศังคม)จากมหาวิทยาลัยนเรศวร วิทยาเขตสารสนเทศพะเยา
หน้าที่การงาน	เจ้าพนักงานธุรการ 5 เทศบาลตำบลวังคีน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

